

Bankmarknadens praktiska hållbarhetsarbete – en fallstudie på tre banker inom den svenska banksektorn

*The bank sector's sustainable activities- a case study on three
corporations within the swedish bank sector*

Stina Sköld
Edward Svensson

Självständigt arbete • 15 hp

Ekonomi - kandidatprogram och Agronomprogrammet- ekonomi

Examensarbete/SLU, Institutionen för ekonomi, 1202 • ISSN 1401-4084

Uppsala 2019

Bankmarknadens praktiska hållbarhetsarbete - en fallstudie på tre banker inom den svenska banksektorn

The bank sector's sustainable activities - a case study on three corporations within the swedish bank sector

Stina Sköld
Edward Svensson

Handledare:	Per-Anders Langendahl, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekonomi
Examinator:	Karin Hakelius, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekonomi
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grund nivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i företagsekonomi
Kursansvarig inst.:	Institutionen för ekonomi
Kurskod:	EX0902
Program/utbildning:	Ekonomi – kandidatprogram Agronomprogrammet - ekonomi
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2019
Serietitel:	Examensarbete/SLU, Institutionen för ekonomi
Delnummer i serien:	1202
ISSN:	1401- 4084
Elektronisk publicering:	https://stud.epsilon.slu.se
Nyckelord:	Hållbar utveckling, bank, transparens, intressenter, hållbara investeringar, risker, miljö, Corporate branding, legitimitet och regelverk

Förord

Under studiens process har vi mottagit hjälp och värdefull information från flera personer. Deras kompetens och engagemang har berikat studiens innehåll och kvalitet. Författarna av denna uppsats vill därför uppmärksamma detta och rikta ett stort tack till dem.

Vi vill speciellt tacka respondenterna som tagit sig tiden att medverka i studien; Felix Nilsson från Nordea, Fredrik Nilzén från Swedbank och Maria Flock Åhlander från Ekobanken. Utan er hade uppsatsens studie inte varit genomförbar. Era kunskapsfyllda historier om bankernas hållbarhetsarbete har inspirerat oss till att fatta hållbara beslut i vår vardag. Slutligen vill vi även komma att tacka våra opponenter, vänner och kurskollegor för deras förslag till förbättringar.

Sammanfattning

Klimatförändringarna påverkar oss alla och genom att citera Ban Ki-Moon: *“Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen och den sista som kan bekämpa klimatförändringar”* (Lunds Universitet, 2018) kan vi sammanfatta det som att drastiska förändringar behöver ske för vårt sätt att leva. I annat fall kommer miljön skadas ännu mer vilket kommer få konsekvenser.

Svenska banker arbetar idag med hållbarhet mer än vad som är lagstadgat. Detta arbete är resultatet som följer efterfrågan från intressenter och samhället som önskar se mer av olika typer av hållbara bankprodukter. Däribland finns gröna bolån och gröna obligationer för att nämna några. Samhället önskar även se ett större ansvarstagande från bankerna då investeringar och finansiering av företag med stor miljöpåverkan kan spåras tillbaka till bankerna, vilket därav anses bli deras indirekta påverkan.

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur och varför stora och små banker i Sverige arbetar med hållbarhet, samt vilka utmaningar och möjligheter arbetet medför. Läsaren ges en bakgrund i vad bankerna behöver förhålla sig till som exempelvis hållbarhetsrapportering och nationella/internationella initiativ. För att uppfylla syftet med studien har en kvalitativ forskningsmetod tillämpats där semistrukturerade intervjuer har genomförts med hållbarhetsspecialister på tre svenska banker; Nordea, Swedbank och Ekobanken.

Genom att studera praktiska fall genom intervjuer insamlades empiri för att lyfta fram exempel för hur svenska banker arbetar med hållbarhet. Vad gör bankerna för att säkerställa att investeringar görs i företag som når upp till hållbarhetskraven? Hur bedömer bankerna miljörisker vid sin kreditgivning? Bland annat nyttjar bankerna externa data som hämtas från oberoende granskningsinstitut, men också genom möten med företagsledare, undersökning av affärsplaner och genom fältstudier öga mot öga med kundens verksamhet.

Hållbarhetsarbetet innebär en problematik eftersom det är enormt svårt att avgränsa var bankernas ansvar ligger. Innebär ansvarsfull bankverksamhet att endast undersöka sina kunder och investeringsenheters miljöpåverkan och risk? Eller innebär det att en bank är hållbar och ansvarsfull om de även undersöker leverantörer och underleverantörer? Någonstans handlar det om att alla aktörer har gemensamt ansvar för att bidra till hållbar utveckling, men där kan bankerna spela en allt större roll. Genom att ställa krav på kredittagare och investeringsenheter kan bankerna påverka utvecklingen i en positiv riktning.

Studiens resultat tyder på att bankerna ser de största utmaningarna i att hantera den indirekta miljöpåverkan av deras utlåning och investeringar. Den direkta påverkan är betydligt lättare att förändra och styra. Det finns absolut likheter för hur de studerade bankerna arbetar med hållbarhet, men det presenteras olika sätt att se på begreppet hållbarhet, vilket styr hur och varför bankerna väljer att arbeta med hållbarhetsfrågor.

Abstract

Climate changes effects all of the human beings and to cite Ban Ki-Moon: *"We are the first generation that can end poverty, the last that can end climate change"* (UN, 2015) which can summarize the drastic changes which need to be done concerning our current lifestyles. If failing this, the environment will be damaged even more, which will have devastating consequences on future living conditions.

Swedish banks today work with sustainability more than is legally required. This work is the result that follows from the demand from stakeholders and the rest of the society, who desire to see more of these types of sustainable products. The society is also eager to see greater responsibility by the banks, since investments and financing of companies that have a large environmental impact can be traced back to the banks, which is considered as their indirect impact.

The purpose of the paper is to investigate how and why large and small banks in Sweden work with sustainability, as well as the challenges and opportunities they have for making sustainable investment decisions. The reader is given a background in what the banks need to relate to, such as sustainability reporting and national/international initiatives. To fulfill the purpose of the study, a qualitative research method has been used in which semi-structured interviews have been conducted with sustainability specialists at three different Swedish banks: Nordea, Swedbank and Ekobanken.

By studying practical cases through interviews, empirical data is collected where it is possible to highlight examples of how Swedish banks work with sustainability. What do the banks do to ensure that investments are made in companies that meet the sustainability requirements? How do the banks assess environmental risks during their lending? Among other things, the banks use external data obtained from independent auditing institutions, but also through meetings with business executives, examination of business plans and through field studies face to face with the customer's business.

The work with sustainability means a problem as it is extremely difficult to define where the banks responsibility lies. Does responsible banking work only to investigate its customers and investment entities environmental impact and risk? Or does it mean that a bank is sustainable and responsible if they also examine suppliers and subcontractors? Somewhere, it is all about every market player having joint responsibility for contributing to sustainable development, but this is where banks can play an increasingly important role. By setting requirements for borrowers and investment units, the banks can influence developments in a positive direction.

The study's results indicate that the banks are facing the greatest challenges in managing the indirect environmental impact of their lending and investments. The direct impact is much easier to affect and control. There are absolute similarities of how the examined banks work with sustainability, but there are different ways of defining the concept of sustainability, which governs how and why the banks decide to work with sustainability issues.

Förkortningar

CDP: Carbon Disclosure Project

EFFAS: European Federation of Financial Analysts Societies

EP: Ekvatorprinciperna

ESG: Environmental, Social and Governance.

FI: Finansinspektionen

FN: Förenta Nationerna

GABV: Global Alliance for Banking on Values

GRI: Global Reporting Initiative

NGO: Non-Government Organisation

PRI: Principerna för ansvarsfulla investeringar

SDG: Sustainable Development Goals/Globala hållbarhetsmål

SRI: Sustainable (Social) Responsible Investments

UNEP FI: The United Nations Environment Programme Finance Initiative

ÅRL: Årsredovisningslagen

Begreppsförklaringar

Content marketing

Även innehållsmarknadsföring, är ett medel inom marknadsförings- och kommunikationsbranschen (KNTNT, 2017). Det syftar till att genom en smart strategi och redaktionell ton skapa ett kommunikationsinnehåll som attraherar målgruppen. Detta görs genom en anpassning av informationen och val av kommunikationskanal. Kortfattat kan det beskrivas som strategisk målgruppsanpassning.

Climate Action 100+

Investerarinitiativ som säkerställer att världens största företag tar nödvändiga åtgärder mot klimatförändringar (ClimateAction100, 2019).

Due diligence

Företagsbesiktning är en undersökning som görs inför en potentiell investering för att bekräfta all fakta och hänvisar till den granskning som genomförts innan ett företag ingått ett avtal eller utfört en finansiell transaktion till en annan part (Investopedia, 2019).

Green washing

Termen för annonser och varumärken som lovordar fler miljöfördelar som effekt utav sitt arbete, än de kan leverera, är green washing (Dahl, 2010). Green washing infinner sig när företagen alltmer ser fördelarna med att annonsera deras "gröna" strävan inom företaget vilket leder till att konsumenter blir förvirrade och kan i slutändan medföra ett skadligt hot mot såväl miljön som folkhälsan.

Know Your Customer

Företag måste uppnå god kundkännedom som ska utgå från företagets allmänna riskbedömning för att upprätta en affärsrelation eller utföra transaktioner för såväl privat- som företagskunder (Finansinspektionen, 2019).

Position paper

Position paper skrivs för att presentera en åsikt om ett särskilt problem – vilket publiceras inom akademien, inom politik, juridik och även av banker (WMUN, 2018). Målet med position paper är att övertyga åhöraren om att åsikten är riktig och värd att lyssna på.

SRI-fond

SRI står för Sustainable (eller Socially) Responsible Investments. Det är ett internationellt samlingsnamn för hållbara investeringar (Fondbolagens förening, 2019).

Sustainable Development Goals

Alla FN-medlemsstater har antagit och skrivit 17 hållbara utvecklingsmål (SDG:erna) som finns fastställda att uppnås före år 2030 (UN, 2019). Utvecklingsmålen utformades för att åstadkomma en mer hållbar framtid för alla och innefattar globala utmaningar som fattigdom, ojämlikhet, fred, klimat och miljöförstöring.

Innehållsförteckning

1 Introduktion	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemformulering	2
1.3 Syfte och frågeställning	3
1.4 Avgränsningar	3
1.5 Rapportens struktur	4
2 Teoretiskt ramverk	5
2.1 Bankernas roll och ansvar i samhället	5
2.2 Nationella och internationella initiativ	5
2.3 Environmental Social Governance	8
2.4 Teoretisk syntes	9
3 Metod	12
3.1 Forskningsstrategi	12
3.2 Litteraturgenomgång	12
3.3 Val av teorier och regelverk	13
3.4 Val av fall- och analysenhet	13
4 Empirisk data	17
4.1 Nordea	17
4.2 Swedbank	20
4.3 Ekobanken	22
5 Analys	26
5.1 Varför bankerna arbetar med hållbarhet	26
5.2 Hur bankerna praktiskt arbetar med hållbarhet	27
5.3 Utmaningar och möjligheter med bankers hållbarhetsarbete	28
6 Diskussion	29
7 Slutsatser	33
7.1 Sammanfattande slutsatser	33
7.2 Vad är framtida utveckling i bankernas hållbarhetsarbete?	35
7.3 Förslag på vidare forskning	35
Källförteckning	36
Bilagor	43

Figurförteckning

Figur 1. Uppsatsens disposition, egen bearbetning	4
Figur 2. CDP arbetsprocess, egen bearbetning.	7
Figur 3. Direkt och indirekt påverkan, egen bearbetning.	26

Tabellförteckning

Tabell 1. Principer och beskrivning	7
Tabell 2. Environmental Social Governance.....	8
Tabell 3. Val av företagsrespondenter och tidpunkter för intervjuer.....	14
Tabell 4. Sammanställning av banker; varför, hur och utmaningar/möjligheter	46

1 Introduktion

I introduktionskapitlet inleds uppsatsen med att presentera ämnet hållbarhet och varför det är betydelsefullt att arbeta för en hållbar utveckling. I kapitlet presenteras också bakgrunden till det valda ämnets uppkomst där studiens syfte och frågeställningar presenteras. Det ges dessutom en introduktion till finanssektorns hållbarhetsarbete och varför bankerna bör arbeta mer aktivt med miljö- och hållbarhetsfrågor genom en problemformulering.

1.1 Bakgrund

Både Dagens industri och Metro (2018) skriver att världen står inför många utmaningar kopplade till klimat och miljö och att det går att se en ökad trend för hållbarhet i Sverige. En trend som gör att efterfrågan av hållbara bankprodukter har kommit att öka. Bland alla samhällsaktörer som är en del av den framtida utvecklingen finns också Sveriges banker. Precis som alla andra aktörer spelar bankerna en avgörande roll för att minska den globala miljöpåverkan: *“Finanssektorn är inget undantag. Alla aktörer behövs för att dessa stora förändringar ska bli möjliga att genomföra. Enligt Parisavtalet ska världens pengaflöden främja en globalt hållbar utveckling med låga utsläpp av växthusgaser”* (Aktuell hållbarhet, 2018). Det innebär alltså att banker kan vara med och styra företag genom rådgivning och finansiering. Att genomföra en studie inom hållbarhetsområdet med fokus på den svenska bankmarknaden, känns högst aktuellt med stundande mediabevakning och utveckling de senaste åren, med allt mer upptrappade klimatsamtal kring den globala uppvärmningen. Det blir därför intressant att studera hur bankerna kan ta ansvar för att driva på den hållbara utvecklingen, främst ur ett miljöperspektiv.

Begreppet hållbar utveckling myntades i Brundtlandkommissionen och definieras som: *“En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov”* (Världskommissionen för miljö och utveckling, 1988, s. 57). När världens länder beslutade om globala mål under år 2015 och skrev under Parisavtalet, sa FN:s tidigare generalsekreterare Ban Ki-moon *“Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen och den sista som kan bekämpa klimatsförändringar”* (Lunds Universitet, 2018). Hållbarhet har tre dimensioner som stödjer varandra, även kallat *Triple Bottom Line* vilket då utgörs av *ekologisk, social* samt *ekonomisk hållbarhet* (Sarango-Lalangui, Santos, & Hormiga, 2018). Företag kan i och med den ökade trenden för hållbarhet lyckas bygga ett allt starkare varumärke.

Under senare år har allt fler företag sett fördelarna med Corporate branding (Hatch & Schultz, 2001; Hatch & Schultz, 2003). Vision, kultur och image är tre interna, oberoende element inom Corporate branding som företaget måste förhålla sig till för att upprätthålla konkurrensfördelar. Lyckad Corporate branding bygger på en stark kombination mellan ledningens strategiska vision, anställdas kultur i organisationen, samt intressenternas uppfattning av företaget (image). Patagonia som är ett företag utanför finansmarknaden har lyckats förmedla sin hållbara vision genom Corporate branding. I bankernas arbete med Corporate branding ingår även fonder och investeringar, där det ges ett tillfälle för konkurrensfördel i arbetet med hållbarhet.

Bankerna har sedan många år arbetat med hållbarhet som sträcker sig utöver lagkraven, bland annat genom att erbjuda finansiering av sociala entreprenörer genom mikrofonder (Ekobanken, 2019), gröna företagslån (Nordea, 2019) och hållbara fonder (Swedbank, 2019). En fond är en portfölj med värdepapper där risken sprids över minst 16 värdepapper, vilket gör att riskspridningen är större än i exempelvis aktier (Fondkollen, 2018). Etiska fonder och

ansvarsfulla investeringar tar hänsyn till agerandet i företag som beslutas att investera i. Några av frågorna som står i fokus är klimatfrågor, mänskliga rättigheter och antikorrup­tion (ibid.).

Det finns emellertid en lag som säger att stora företag och däribland Sveriges storbanker, behöver rapportera om deras hållbarhetsarbete. Trots bankernas hållbarhetsarbete rapporterar Fair Finance Guide (2019) att storbankerna enligt granskningen har investerat i företag som inte respekterar mänskliga rättigheter och kopplas ihop med både skatteflykt och penningtvätt. Genom en rapport från 2018 presenterar Fair Finance Guide en granskning som visar hur de svenska storbankerna har investerat och gjort omdiskuterade utlåningar under de påföljande åren efter Parisavtalet signerades.

Granskningen av Fair Finance Guide (2019) visade att storbankerna mellan år 2016 och 2017 i genomsnitt investerat och utlånat 64 procent till fossil energi, medan det finansiella flödet till hållbar energi låg på endast 36 procent under samma tidsperiod (Fair Finance Guide, 2018). I slutsatsen skriver Fair Finance Guide att de fordrar för tydligare spelregler, som inkluderar alla aktörer inom finansbranschen, med avsikten att driva på arbetet i en riktning mot en mer hållbar framtid. Vidare skriver granskarna att storbankerna har potential att vara pådrivande i processen av omställningen från fossila bränslen till förnyelsebar energi för att stoppa den globala uppvärmningen (ibid.).

1.2 Problemformulering

1.2.1 Teoretiskt problem

Några av skälen till storbankernas starka ställning är stordriftsfördelar och att de kan erbjuda kompletterande tjänster (Konkurrensverket, 2018). Men något som förbättrar konkurrensen på bankmarknaden är rörliga konsumenter och konsumenters möjlighet att hålla sig informerade om deras hållbarhetsarbete. Därför finns det en omätlig möjlighet för banker att påverka konsumenternas val, genom att värdera sina investeringar annorlunda och erbjuda SRI-märkta fonder och samtidigt informera andra intressenter hur banken arbetar med hållbarhet genom hållbarhetsredovisningar. Det går att se avsaknad i existerande forskning eftersom bankernas roll i hållbarhetsarbetet inte blivit belyst och en anledning till det är svårigheten att avgränsa var bankmarknadens ansvar ligger vid miljöförstörande verksamheter (Jeucken, 2004). I annan forskning nämns dock betydelsen av att arbeta med hållbarhetsfrågor för att generera konkurrensfördelar (Weber et al., 2014). Efter genomförd litteraturstudie finner författarna att det i dagsläget saknas kunskaper och förståelse för hur och varför organisationer och banker arbetar för att minimera sitt klimatavtryck. Det finns därför ett hålrum i befintlig forskning kring varför bankerna arbetar med hållbarhetsfrågor relaterade till direkt och indirekt miljöpåverkan.

1.2.2 Empiriskt problem

Företag inom banksektorn står inför en förändrad konkurrens, där det krävs att företaget sticker ut ur mängden (Konkurrensverket, 2018). Inom den svenska bankmarknaden finns det precis som inom andra marknader ett behov att arbeta med hållbarhet. Bankerna kan arbeta med hållbarhet genom sin kreditgivning och investeringar. Något som framgår i en studie av företag, framtagen av professorer på Harvard Business School och London Business School går att läsa att nyckeln till framgång kommer genom ett aktivt arbete och fokus på frågor som rör Environmental Social Governance (ESG) (The Guardian, 2012). Resultatet borde därför även kunna adresseras till den svenska bankmarknaden. Problem som finns kring bankernas hållbarhetsarbete är bland annat intressekonflikter mellan att bedriva konventionell bankverksamhet alternativt etisk bankverksamhet. Detta ställer de två sätten att bedriva bankverksamhet mot varandra, där ett drivs av tillväxt och det andra av att skapa ett mervärde.

Banker gör ständiga avvägningar mellan högre intäkter genom att vara konventionella, kontra att arbeta med en mer etisk grund och sociala investeringar och lägre intäkter (Climent, 2018). Dessutom är rådande klimatutveckling särskilt omdiskuterad, vilket gör att bankerna måste lägga större fokus på sin miljöpåverkan.

Fortsättningsvis så har de svenska storbankerna minst 7–8 tusen anställda och bestämda avdelningar som arbetar med hållbarhet (Konkurrensverket, 2018; Nordea, 2018; Swedbank, 2018). Trots dessa volymer har storbankerna ändå inte lyckats nå upp till samma goda hållbarhetsbetyg som exempelvis de mindre bankerna Ekobanken och JAK medlemsbank åstadkommit enligt granskningen som Fair Finance Guide (2018) tagit fram. De låga betygen är relevanta att förstå och analysera, då det annars kan resultera att storbankerna i förlängningen förlorar marknadsandelar (Konkurrensverket, 2018). Det blir därigenom intressant att studera hur bankernas praktiska arbete går till då de arbetar för en hållbar utveckling genom att ta ansvar för de investeringar som bankerna genomför.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur och varför stora och små banker i Sverige arbetar med hållbarhet, samt vilka utmaningar och möjligheter arbetet medför.

För att fullgöra syftet besvaras huvudsakligen följande frågor i studien:

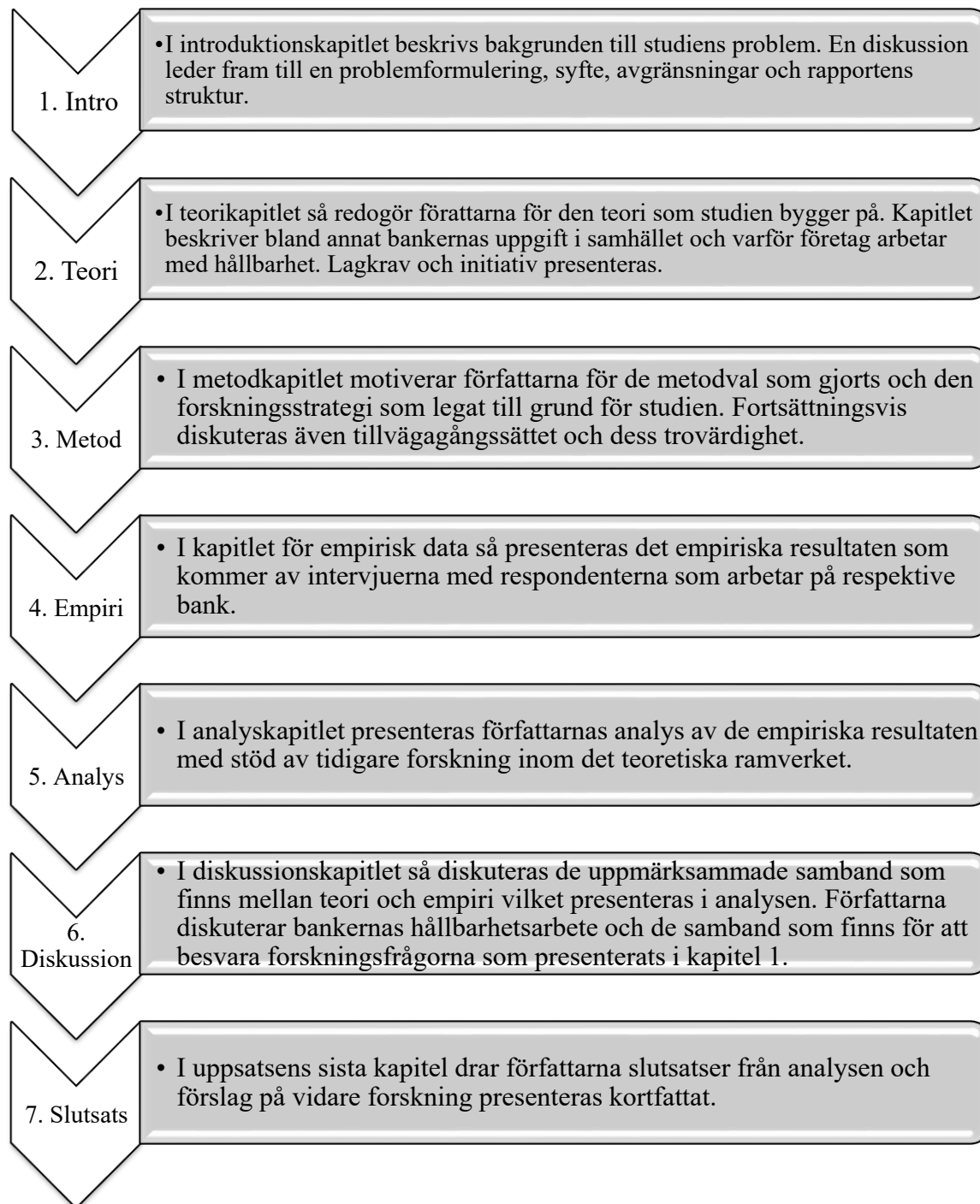
- Varför arbetar företag inom banksektorn med mer hållbarhetsarbete än vad som är lagstadgat?
- Hur arbetar de undersökta bankerna i praktiken för att bidra till en mer hållbar utveckling?
- Vilka utmaningar, respektive möjligheter har banksektorn när det kommer till deras hållbarhetsarbete?

1.4 Avgränsningar

Hållbarhet är ett övergripande begrepp som går att applicera inom många områden (Lunds Universitet, 2018). I denna uppsats har därför avgränsningar upprättats, där fokus ligger på banker som är verksamma på svenska bankmarknaden och arbetar aktivt med hållbarhet (Bryman & Bell, 2013). Att arbeta med hållbarhet innefattar många olika områden som exempelvis jämställdhet, mänskliga rättigheter och korruption. I den här uppsatsen fokuseras dock övervägande delar på de miljömässiga aspekterna och hur svenska banker praktiskt arbetar för en hållbar utveckling utifrån ett miljömässigt perspektiv. Att avgränsa studien till banker inom Sveriges gränser och hur de arbetar underlättar för generaliserbarheten då lagkrav och förhållningsregler kan skilja sig väsentligt för banker i olika länder. Då det främst är de större bankerna i Sverige som hanterar majoriteten av pengaflödet, har uppsatsens studie främst inriktat sig på två av storbankerna: Nordea och Swedbank. Avsikten att även Ekobanken som en nischbank involveras och har studerats bygger på det faktum att det ger uppsatsen ett bredare perspektiv. Valet av banker och respondenter har utförts genom ett strategiskt urval. Generellt sett har de mindre företagen en mindre miljöpåverkan och har därför utesluts från fallstudien. Genom att avgränsa forskningsområdet kan det skapa ett tydligare fokus utifrån olika frågeställningar som formulerats. Avgränsningen bidrar dessutom till att fallföretagen som valts ut kunnat studeras djupare, för mer trovärdiga beskrivningar än om fler inkluderas och studerats mer översiktligt.

1.5 Rapportens struktur

Nedan i figur 1 presenteras en övergripande bild över uppsatsens disposition och alla avsnitt presenteras i kronologisk ordning. Genom att följa dispositionen stegvis så ges en möjlighet till läsaren att skapa sig en förståelse för författarnas tillvägagångssätt och genomförande av studien.

Figur 1. Uppsatsens disposition, egen bearbetning

2 Teoretiskt ramverk

I teorikapitlet beskrivs inledningsvis vilka uppgifter som bankerna har i samhället. Det ges en teoretisk redogörelse för viktiga nationella och internationella initiativ. Därefter introduceras läsaren till varför bankerna arbetar med hållbarhet och hur de presenterar sitt arbete i en årlig hållbarhetsredovisning. Teorier bakom initiativtagande, legitimitet och Corporate branding.

2.1 Bankernas roll och ansvar i samhället

Svenska bankers främsta uppgift är att fungera som mellanhand mellan samhällets inlåning och utlåning (Svenska Bankföreningen, 2019). På detta sätt möjliggör banker i Sverige att sparande omvandlas till investeringar och har därmed stor roll i samhället (Bruns & Fletcher, 2008). Svenska Bankföreningen rapporterar att svenska bankers utlåning uppgick till 4,281 miljarder kronor i december 2018, där 33 procent av den sammanlagda utlåningen gått till svenska företag. Bankerna investerar dessutom stora summor i företag vilket framgår av deras årsredovisningar och har därför ett stort ansvar att de bidrar till en positiv utveckling rent hållbarhetsmässigt (ibid.). I bankernas ansvar ingår dessutom att upprätta en hållbarhetsredovisning.

Ammenberg (2012) skriver i boken *miljö- och hållbarhetsarbete inom företag och andra organisationer* att miljöproblem har blivit allt mer globala och komplexa, samtidigt som efterfrågan har ökat på mer miljöanpassade lösningar både i Sverige och internationellt. Till följd av Sveriges medlemskap i EU påverkas landet av unionens ställning i hållbarhetsarbetet (Regeringen, 2019). En grundläggande målsättning för EU är att förnuftigt och varsamt använda naturresurser, samt underlätta åtgärder på internationell nivå för att lösa miljöproblem.

Sveriges bestämmelser om hållbarhetsrapportering infördes till följd av EU:s ändringsdirektiv. FAR (2019) skriver på deras hemsida att hållbarhetsredovisning syftar till att öka företagens kunskaper om dess påverkan på samhället och finns till för att ge företagen ökad trovärdighet, samt stärkta relationerna till dess intressenter. Ministrarna Damberg och Johansson (2016) bekräftar detta genom deras debattartikel i SVD, där de skriver att många svenska företag redan har insett att hållbarhetstänk medför affärsmässiga fördelar. Fördelarna kan vara ett starkt varumärke som på längre sikt ger ett mer transparent, konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv.

Företags hållbarhetsrapporter bör ge en komplett och balanserad bild av företagens hållbarhetsprestanda, däremot är den ofta frivillig och därmed är företagen benägna att tolka det hur de själva vill och kan då ha tendenser till green-washing (Dahl, 2010; Parguel, Benoit-Moreau & Larceneux, 2011). För att övervinna detta problem tillhandahåller Global Reporting Initiative (GRI) standardiserade riktlinjer för rapportering, som utmanar företag att rapportera inte enbart positiva, utan också negativa aspekter av en organisations hållbarhetsprestanda, vilket kan resultera i att företaget vinner trovärdighet hos intressenterna (Hahn & Lülfs, 2014). Rapporteringen av negativa aspekter i synnerhet kan äventyra företags legitimitet om dessa uppfattas av intressenterna och inte överensstämmer med samhällsnormer och värderingar. Något som även Carpenter och Feroz (2001) bekräftar, då de menar att val av redovisningsmetod påverkar legitimiteten hos ett företag.

2.2 Nationella och internationella initiativ

Det finns inte särskilda lagar och regler som reglerat bankernas arbete när det kommer till hållbarhet (pers. med. Svenska bankföreningen, 2019). Däremot kan det nämnas att flera av de

svenska bankerna har åtagit sig att arbeta med olika hållbarhetsrelaterade frågor genom att skriva under ett antal nationella och globala överenskommelser/principer som kommer presenteras löpande (ibid.). Överenskommelserna är en bidragande orsak till den drivkraft som finns för bankernas fortsatta hållbarhetsarbete och nedan introduceras några av dem.

Hållbarhetsöversikt

Svenska bankföreningen har tillsammans med elva medlemsbanker tagit fram ett initiativ för att öka transparensen kring hållbarhet inom kreditgivningen (Svenska Bankföreningen, 2018). Initiativet har föranlett samtliga banker att presentera en hållbarhetsöversikt vilket fungerar som ett informationsblad riktat till konsumenter. I översikten ska konsumenterna finna information om hur respektive bank arbetar med hållbarhet och inom vilka företagssektorer de lånar ut kapital, samt inom vilka där det undviks. Av de undersökta bankerna är Nordea och Swedbank en del av initiativet kring upprättandet av en hållbarhetsöversikt (ibid.).

Global Compact

Global Compact är världens största hållbarhetsinitiativ inom företag och initiativet har antagits av närmare tio tusen företag runt om i 162 länder (Global Compact, 2019). Totalt har drygt 61 000 offentliga rapporter upprättats av företagen, där de beskriver hur hållbarhet integreras i arbetet genom de tre perspektiven inom ESG.

Initiativet bygger på att företag runt om i världen ska anpassa sina strategier och operativa verksamhet i enlighet med tio principer som finns om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorrup­tion (Global Compact, 2019). Visionen handlar om att skapa ett globalt momentum i en mer hållbar riktning för företag och intressenter, för att bidra till en mer hållbar värld. Ramverket initierades av Kofi Annan och FN år 2000 (Svenska Bankföreningen, 2018).

The United Nations Environment Programme Finance Initiative (UNEP FI)

UNEP FI är en överenskommelse mellan UN:s miljödepartement och den globala finansiella sektorn som initierades i början av år 1992 med ett mål att främja ekonomisk hållbarhet (UNEP Finance Initiative, 2019). Mer än 230 finansiella institutioner, banker, försäkringsbolag och investorbolag är en del av initiativet.

Initiativet syftar till att utveckla kunskapen om hur hänsyn till miljö- och samhällsfrågor påverkar den finansiella utvecklingen (Svenska Bankföreningen, 2018). Medlemmar som skrivit under överenskommelsen får tillgång till nätverket och professionell utveckling.

Ekvatorprinciperna (EP)

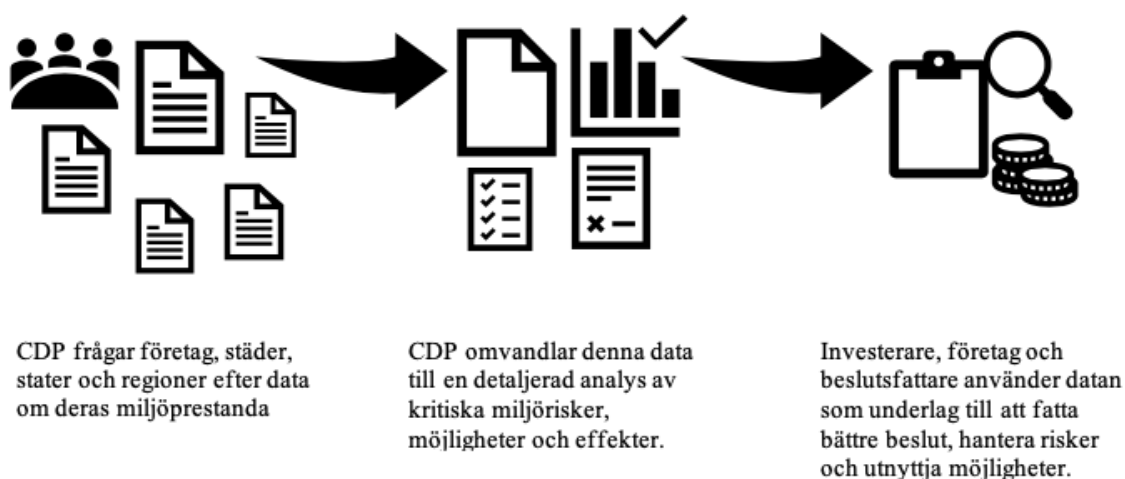
Ekvatorprinciperna (EP) som är ett ramverk för riskhantering har antagits av finansinstitut för att kunna fastställa, bestämma, bedöma och hantera miljömässig och social risk i verksamheten (Equator Principles Financial Institutions, 2019). EP syftar främst till att fungera som en standard för att stödja ansvarsfullt beslutsfattande. Initiativet uppkom ursprungligen år 2003, men har därefter reviderats och utvecklats ett flertal gånger. Totalt sett har 94 finansiella institutioner i 37 länder anslutit sig till ekvatorprinciperna och presenterar årligen en EPFI-rapport.

Carbon Disclosure Project (CDP)

Carbon Disclosure Project initierades år 2000 och innebär ett samarbete mellan internationella investerare (Svenska Bankföreningen, 2019). Syftet med initiativet är att få fram information om hur klimatförändringar påverkar aktievärdet av deras portföljer. CDP har idag den mest

omfattande databasen i världen avseende information om storföretagens strategier när det gäller klimatförändringar (Carbon Disclosure Project, 2019).

De anslutna svenska bankerna tillhör CDP Europe och deras arbete omfattar 26 EU-medlemsländer, samt EFTA länder däribland Norge, Schweiz, Island och Liechtenstein (ibid.). I figur 2 nedan är arbetsprocessen för CDP beskriven. CDP frågar företag om deras miljöprestanda, för att göra en analys av denna som presenteras i form utav miljörisiker och möjligheter. Bankerna kan sedan använda underlaget för att fatta mer hållbara investeringsbeslut.

Figur 2. CDP arbetsprocess, egen bearbetning.

Principerna för ansvarsfulla investeringar (PRI)

Principerna för ansvarsfulla investeringar bygger på sex principer för ansvarsfulla investeringar som syftar till att underlätta inkludering av miljö och sociala faktorer i den totala bedömningen av värdet i en investeringsportfölj (Principles For Responsible Investments, 2019; Svenska Bankföreningen, 2018).

PRI utvecklades av investerare, för investerare år 2005 (Principles For Responsible Investments, 2019). Genom att implementera principerna i den praktiska verksamheten så bidrar det till att utveckla ett mer globalt hållbart finansiellt system. PRI beskriver att ett hållbart och ekonomiskt effektivt globalt finansiellt system är en nödvändighet för långsiktigt värdeskapande. Ett sådant system kommer att belöna långsiktiga, ansvarsfulla investeringar och därav gynna miljön och samhället som helhet (ibid.). De sex principerna finns beskrivna i tabell 1 som följer nedan.

Tabell 1. Principer och beskrivning

Principer	Beskrivning
1	ESG-frågor ska integreras i investeringsanalyser och beslutsprocesser

2	Aktiva ägare som införlivar ESG-frågor i ägarpolitik och praxis
3	Söka efter lämplig information om ESG-frågor i de enheter där investeringar görs
4	Främja acceptans och implementering av principerna inom investeringsbranschen
5	Arbeta tillsammans för att förbättra effektiviteten vid implementering av principerna
6	Rapportera om de aktiviteter och framsteg som gjorts mot att implementera principerna

2.3 Environmental Social Governance

Environmental Social Governance (ESG) är i många sammanhang direkt kopplat till begreppet hållbarhet (Adec innovations, 2019). I en företagskontext handlar hållbarhet om företagets affärsmodell och huruvida produkter och tjänster som erbjuds bidrar till hållbar utveckling. Det handlar också om ett företags riskhantering, det vill säga hur företaget bedriver sin egen verksamhet och vilka åtgärder som utförs för att minimera negativ påverkan på miljön.

ESG är en generisk term som används på kapitalmarknader och av investerare för att utvärdera företagsbeteenden och för att analysera företagets framtida finansiella resultat (Financial Times Lexicon, 2019). ESG är en begreppsapparat uppbyggd av icke-finansiella prestationsindikatorer som innefattar hållbara, etiska och även frågor som rör företagsstyrning. Det kan exempelvis handla om att hantera ett företags koldioxidutsläpp och se till att det finns etablerade system för att säkerställa ansvar (Adec innovations, 2019). Det är miljöfaktorer som beaktas i samband med investeringar och kan användas för att fatta beslut om när en investering ska genomföras och när det bör undvikas ur ett hållbarhetsperspektiv.

European Federation of Financial Analysts Societies (EFFAS) är en paraplyorganisation för finansanalytiker runt om i Europa som sammanför europeiska länders ledande finanse experter. De har definierat ett antal områden som är aktuella när det kommer till rapportering av ESG-frågor och som kan användas i finansiell analys av företagsprestanda (Adec innovations, 2019). Områdena sträcker sig från rättssäkerhetsrisker till hantering av växthusgasutsläpp. I tabell 2 presenteras några möjliga företagsaktiviteter kopplade till de olika områdena och vilka förväntade effekter det genererar.

Tabell 2. Environmental Social Governance

ESG nivåer	Företagsaktivitet	Förväntade effekter
Miljö	- Hantera resurser och förhindra förorening	- Undvik eller minimera miljöskador
	- Minska utsläpp och miljöpåverkan	- Lägre kostnader och ökad lönsamhet genom energieffektivisering
		- Minskad lagstiftning, rättstvister

	- Genomföra miljörapportering / transparens	och ansvarsrisker
Social	- Främja hälsa och säkerhet	- Öka produktiviteten och moralen
	- Uppmuntra arbetskraft	- Minskad frånvarokvot
	- Skydda mänskliga rättigheter	- Förbättrade villkor och etik
	- Fokusera på produktintegritet	- Förbättrad varumärkeslojalitet
Bolagsstyrning	- Skydda aktieägarnas rättigheter	- Anpassa aktieägarnas och förvaltningens intressen
	- Öka styrelsens mångfald och ansvarighet	- Ökad jämställdhet
	- Rapportera och avslöja information	- Undvik obehagliga finansiella överraskningar och korruption

Genom att applicera ESG-standarder så uppnås en högre nivå av due diligence, vilket ligger i aktieägarnas bästa (Adec innovations, 2019). Genom ESG gallras ohållbara företag med föråldrade metoder och skadliga beteenden bort, samtidigt som risken för investeraren minimeras. Detta eftersom de som investerar kommer göra det i mer ansvariga företag med större sannolikhet att lyckas på lång sikt.

2.4 Teoretisk syntes

Den teoretiska syntesen nedan syftar till att ge en sammanfattad bild av hur teorierna som författarna valt att använda inom studien kan användas tillsammans, för att visa varför banker väljer att arbeta med hållbarhet. Företagen inom banksektorn behöver skaffa sig konkurrensfördelar för att kunna sticka ut ur mängden och locka kunder (Dagens industri, 1. 2018). Konkurrensverkets generaldirektör Rikard Jermsten resonerar enligt följande; *"Med fungerande konkurrens ökar förutsättningarna för konsumenterna att göra aktiva val. Det driver i sin tur fram utvecklingen av nya produkter och tjänster som svarar mot dagens och framtidens krav"* (Konkurrensverket (2018). Det betyder att företagen måste skapa sig en egen identitet, Corporate identity, vilket sker genom Corporate branding. Corporate identity besvarar frågan *"vem är vi som företag?"* och kan översättas till företagets *"personlighet"* (Balmer, J. 2001). Det är viktigt för företagen att beakta sina intressenters förväntningar och skapa sig legitimitet, vilket kan förklaras genom intressentmodellen och legitimitetsteorin.

2.4.1 Intressentmodellen

Som det framgår av tidigare resonemang så är bankerna allt annat än isolerade från övriga världen. För att beskriva de aktörer som har intresse i verksamheten så kan intressentmodellen/ intressentteorin användas (Landström & Löwegren, 2014). Intressenter kan närmast översättas till det engelska begreppet *"stakeholders"* även om det engelska begreppet kan tolkas som att det gjorts mer bindande insatser i företaget (Ljungdahl, 1999). Intressenterna kan komma att underlätta bankernas verksamhet genom att tillhandahålla väsentliga resurser, men det kan också begränsa dem genom att ställa krav på deras verksamhet, vilket i förlängningen kan

komma att hota verksamheten. Detta innebär att det råder ett mer eller mindre beroendeförhållande mellan bankerna och intressenterna som bygger på någon form utav resursutbyte (Landström & Löwegren, 2014; Ljungdahl, 1999).

Intressentmodellen kan därmed användas för att förstå, men även för att förklara, de bakomliggande skälen till varför banker väljer att integrera hållbarhet i sina investeringsbeslut, samt redovisa för delar som är hänförliga till deras miljöarbete (Landström & Löwegren, 2014; Ljungdahl, 1999). I tidigare forskning beskriver Carroll (1996) och Ljungdahl (1999) att det är väsentligt för företagsledningen att dela in intressenterna i primära och sekundära grupper, för att kunna fokusera på de primära intressenterna som bidrar med resurser som är avgörande för bankens fortsatta verksamhet. Aktieägare och investerare bidrar med kapital till bankerna och spelar därför en viktig roll för bankernas fortsatta överlevnad och tillhör därför den primära intressentgruppen. Ytterligare primära intressenter är företag- och privatkunder, konkurrenter, anställda och media, som är av direkt betydelse för bankernas utveckling (Landström & Löwegren, 2014; Ammenberg, 2012).

Staten och myndigheter finns inom den sekundära intressentgruppen, exempelvis FI som granskar och fastställer ramverk som bankerna behöver förhålla sig till (Finansinspektionen, 2019). Exempel på andra sekundära intressenter är Non-Government Organisations (NGO:s) som ger initiativ till bankernas hållbarhetsarbete. Varje beslut som bankerna fattar kring sina investeringar kommer påverka de primära och sekundära intressenterna på ett eller annat sätt och därför kan modellen användas för det strategiska arbetet för att fatta hållbara investeringsbeslut (Ljungdahl, 1996).

2.4.2 Legitimitetsteorin

Samhället står inför nya ekonomiska, sociala och miljömässiga utmaningar (DN, 2018; Metro 2018) vilket föranleder att banker och andra organisationer respekterar de regler, värderingar och normer som finns kring transparens (Bryman & Bell, 2013). Detta genom att frivilligt redovisa social och miljömässig information om deras arbete, för att göra det möjligt att undersöka överensstämmelse med deras faktiska prestation (Schioupoiou & Popa, 2013). Legitimitetsteorin speglar därför bankernas motiv till offentliggörande av deras miljöinformation. Suchman (1995, s. 574) anser att *“Legitimitet är en generaliserad uppfattning eller antagande att en person eller organisations handlingar är önskvärda, korrekta eller lämpliga inom ett socialt konstruerat system av normer, värderingar, övertygelser och definitioner”*.

Legitimitetsteorin beskrivs som en mekanism som ger stöd till bankerna att genomföra och utveckla frivilliga och miljömässiga upplysningar till intressenterna. Syftet med upplysningarna är för att redovisa om löften uppfylls och på så sätt möjliggöra ett erkännande om deras mål uppnås (Schioupoiou & Popa, 2013). Genom transparens om bankernas hållbarhetsarbete uppnås legitimitet och förtroende hos kunder och andra intressenter. Det ställs samhälleliga förväntningar på hur bankerna investerar sina pengar. I den situation då bankerna inte respekterar de moraliska värderingarna så kommer bankerna bli allvarligt sanktionerat av samhället. På sikt kan det i värsta fall leda till att banken försätts i konkurs. Bankerna behöver därför motivera existensen genom legitima miljömässiga åtgärder som inte äventyrar förekomsten av det samhälle och miljö där banken bedriver verksamhet (ibid.). Det är inte minst ett sätt för banken att marknadsföra sig på och skapa sig en konkurrenskraftig identitet genom Corporate branding.

2.4.3 Corporate branding

Hatch och Schultz (2008) skriver att Corporate branding är en av de viktigaste tillgångarna ett företag har. Corporate branding refereras till processen att marknadsföra och kommunicera ut företagets kärnverksamhet, genom företagets tre viktigaste element: *vision, image och kultur*

(Hatch & Schultz, 2001; Hatch & Schultz, 2003). Bankernas hållbarhetsarbete skulle kunna ses som en del av marknadsföringsarbetet för att stärka deras Corporate branding, som kommuniceras ut till såväl kunder som andra intressenter. Balmer (2001) förklarar att Corporate Identity är en hopslagning av företagets samtliga element som utgör företagets summerade vision. Kärnan kräver engagemang från alla nivåer inom företaget och faller utanför den traditionella marknadsföringen. När en intressent använder en tjänst som tillhandahålls av ett företag så köper de också värden kopplade företagets varumärke i stort. Företagets varumärke kan därmed lämna en garanti och tjäna som en försäkras mot finansiella risker eller prestanda, vilket därmed kan ses som en konkurrensfördel. Ledningens strategiska vision behöver anpassas till intressenternas image av företaget för att på så sätt ge ledningen en möjlighet till att reflektera över vad företagets identitet är och vad en önskvärd företagsidentitet syftar till att bli (Hatch & Schultz, 2003).

3 Metod

I metodkapitlet redogörs och motiveras uppsatsens vetenskapliga förhållningssätt, forskningsstrategi och metodansats. Bland annat presenteras hur litteraturgenomgång genomförts och hur empiriska data har samlats in, samt hur ett urval av respondenter valts ut. En diskussion om för- och nackdelar av forskningsprocessens metod genomförs och slutligen diskuteras studiens trovärdighet och relevans samt källkritik.

3.1 Forskningsstrategi

För att uppnå syftet med studien och för att besvara frågeställningarna så används en kvalitativ forskningsstrategi med en induktiv ansats (Bryman & Bell, 2013). Det kommer att genomföras tre stycken semistrukturerade intervjuer med tre olika svenska banker med varierande omsättning. Intervjuerna har genomförts med stöd av en intervjuguide, som återfinns under bilaga 1. De personer som kommer att intervjuas är specialister inom hållbarhet på respektive bank, vilket enligt Lewis, Saunders och Thornhill (2009) är bra källor för datainsamling till en kvalitativ studie. Den kvalitativa forskningsstrategin lägger fokus på ord och mening vilket inte är mätbart i siffror och medför därför en större flexibilitet i tolkningen av respondenternas svar (Bryman & Bell, 2013). Genom fallstudie av tre svenska banker kommer empiri att jämföras med teori.

Utöver intervjuerna kommer det genomföras en empirisk studie av publicerade rapporter från oberoende institut, bland annat rapporter från FI, samt granskning av företagens egna hållbarhetsrapporter. Undersökningen kommer genomföras med vissa avvägningar, bland annat genom att avgränsa studien till företag inom den svenska banksektorn. En kvantitativ forskningsmetod lägger i kontrast till kvalitativ forskning fokus på numeriska värden och bygger på striktare ramverk, vilket inte är lika relevant för den här studien (Bryman & Bell, 2013). För att skapa reflexivitet i arbetet kommer kvalitetskriterier som trovärdighet och äkthet att användas samt opponering i samverkan med kurskamrater och stöd från handledare. En kvalitativ forskningsmetod bidrar till att uppnå syftet med uppsatsen eftersom det lägger fokus på respondenternas tolkning av det praktiska arbetet med hållbarhet inom respektive bank. Detta kan därför nyttjas för att skapa ett teoretiskt ramverk som beskriver hur hållbarhetsarbetet ser ut i praktiken ur en företagsekonomisk synvinkel (ibid.).

3.2 Litteraturgenomgång

En systematisk litteraturgenomgång leder till att författarna erhåller kunskap inom relevanta teorier och tidigare studier som genomförts inom området (Lewis et al., 2009). Litteraturen som används i denna studie är främst vetenskapliga artiklar, böcker och webbsidor. Vetenskapliga artiklarna som använts i rapporten är "peer reviewed" vilket innebär att dessa artiklar har blivit granskade innan publicering av akademiska bedömare med expertiskunskap på området som artikeln avhandlar (Bryman & Bell, 2013). Det leder till att det endast är några få procent av artiklarna publiceras som peer reviewed, vilket generellt sett indikerar att de är av hög kvalitet. Dessutom kommer författarna använda bankernas egenpublicerade hållbarhetsredovisningar, hållbarhetsöversikter och broschyrer. Slutligen nyttjas rapporter från FI och NGO:s som omfattar undersökningsrapporter om bankernas aktuella hållbarhetsarbete. Genom att studera bankernas hållbarhetsredovisningar och hållbarhetsöversikter, så skapas en förståelse för hur bankerna själva beskriver sitt praktiska arbete, vilket används som grund inför datainsamlingen. SLU tillhandahåller databaser som Primo och Google Scholar där litteratursökningar har genomförts. Sökord som använts till uppsatsen är; sustainability, banks, corporate branding, legitimacy, sustainable investments och bank responsibilities. Studien ger en fördjupad förståelse av forskningsområdet och bidrar till argument och teori som sedan jämförs med insamlad empiri.

3.3 Val av teorier och regelverk

Utifrån uppsatsens syfte och forskningsfrågor har den teoretiska grunden fastställts. För att i detta avseende skapa sig en förståelse för varför svenska banker arbetar med mer hållbarhet än vad som är lagstadgat så tillämpas teorin om Corporate branding (Hatch & Schultz, 2001; Hatch & Schultz, 2003). Teorin skulle kunna förklara att hållbarhetsarbetet utförs med avseende på marknadsföring och därför blir en del av företagets så kallade Corporate identity. En ytterligare teori som tillämpats är legitimitetsteorin för att utgöra ett underlag och skapa en förståelse för om hållbarhetsarbetet görs för att skapa legitimitet och för att vinna marknadsandelar (Suchman, 1995). Slutligen diskuteras intressentmodellen som kan förklara vilka intressenter som ställer krav på bankerna, vilket därmed leder till deras arbete med hållbarhet.

I Fair Finance Guides rapport *“Lägg om växeln”* ges förslag på önskvärda förändringar och däribland att modernisera banksekretessen (Fair Finance Guide, 2018). I rapporten beskrivs hur sekretessen borde tillåta att FI får möjligheten att utreda och föreskriva hur banker redovisar information om vilka företag de lånar ut pengar till. Ytterligare förslag är att det ska ställas ett krav på att banker måste redovisa alla sina investeringar i en sammanhållen redovisning. Detta kan förklaras genom intressentmodellen och att intressenter kräver en insyn i verksamheten (Ljungdahl, 1999; Vormedal & Ruud, 2009). Intressent- och legitimitetsteorin kan dock tolkas som två relativt breda teorier vad gäller abstraktionsnivån, vilket enligt Bryman och Bell (2013) kan försvåra forskningens process i att göra kopplingar mellan teori och verklighet. Studiens vikt ligger dock i första hand vid respondenternas redogörelser, vilket därmed gör att teorierna bedöms som användbara för att förstå bakgrunden till bankrepresentanternas svar (ibid, 2013). Bankbranschens hållbarhetsarbete är intressant att studera eftersom det finns en okunskap kring hur och varför bankerna aktivt arbetar med hållbarhet. Val av bransch och fallföretag förklaras i avsnittet som följer.

3.4 Val av fall- och analysenhet

I den här delen av uppsatsen presenteras en förklaring bakom författarnas val av bransch och fallföretag. Därefter beskrivs tillvägagångssättet för studiens datainsamling och vilken intervjutyp som valt att användas. Slutligen diskuteras hur författarna kvalitetssäkrat insamlingen, för att data ska kännetecknas av en så hög kvalitet som möjligt.

3.4.1 Val av bransch

De svenska bankerna bedriver ett gediget hållbarhetsarbete inom hållbarhetsområdet och har gjort det i flera år (Svenska Bankföreningen, 2019). Bankerna spelar en viktig roll för den svenska ekonomin, då de genom sina tjänster främjar samhällsmässig utveckling på såväl ekonomiskt som på sociala och miljömässiga plan. Bankerna har ett stort ansvar vid val av investeringsenheter och även vid kreditgivning, detta då pengarna i orätta händer kan få negativa effekter på såväl miljön som samhället. Vidare tillämpar bankerna hållbarhetskriterier i sin förvaltning av fonder och därmed blir hållbarhetsarbetet en viktig del av bankernas verksamheter. Inte minst finns det en tydlig korrelation mellan en långsiktig affärsmodell med integrerat hållbarhetsarbete, samhällsnytta och framgång på sikt (The Guardian, 2012).

Bankerna är en mäktig aktör som hanterar företag och privatpersoners pengaflöden finns ett stort intresse i att undersöka hur de kan bidra till en mer hållbar utveckling. Som Sasja Beslik skriver i sitt öppna brev till Greta Thunberg; *“... Kapitalismen har en gigantisk kraft. Tänk om vi kunde ändra det från en förstörande kraft, som det är nu, till en kraft som gör gott. Det kan*

bli det absolut största och viktigaste vapnet i kampen mot klimatförändringen” (Beslik, S. 2019).

3.4.2. Val av fallföretag

Studien bygger på empiriska data, som samlats in genom intervjuer med tre banker. I studien deltar Nordea, Swedbank och Ekobanken. Kriterierna som formulerats vid urval av fallföretag är att samtliga banker aktivt arbetar med hållbarhet och är grundade i Sverige (Nordea; Swedbank; Ekobanken, 2019). Samtliga banker bedriver verksamhet i Sverige och erbjuder finansiering till företag, publicerar hållbarhetsredovisningar och storbankerna Nordea och Swedbank har båda två hållbarhetsavdelningar belägna i Stockholm. Valet av de två storbankerna har tagits utifrån deras storlek och positionering när det kommer till hållbarhetsarbete, där Swedbank enligt en granskning gjort av Fair Finance Guide är ledande bland storbankerna när det kommer till hållbarhetsarbete (Fair Finance Sweden, 2018). Trots detta presenteras att de två bankerna har en historik av inblandning i diverse tveksamma investeringar i miljöskadande verksamheter, men även skatteflykt och penningtvätt. Ekobanken däremot, som en mindre medlemsbank, ligger i topp hos Fair Finance Guide då de inte haft någon inblandning eller finansiell koppling till de företag som granskningen avsett (ibid.). Valet av banker kan påverka studiens resultat, eftersom beskrivningar om bankernas praktiska hållbarhetsarbete endast skildrats utifrån de tre bankernas perspektiv. Hade studien innefattat andra banker hade resultatet möjligtvis innefattat fler praktiska exempel och motiv till varför en bank arbetar med hållbarhet och hur de definierar begreppet, men genom att avgränsa studien så har djupare beskrivningar kunnat genomföras.

Samtliga banker har tidigare erfarenheter av frivillig hållbarhetsredovisning, medan Nordea och Swedbank dessutom presenterar hållbarhetsöversikter över deras stundande hållbarhetsarbete (Nordea, 2019; Swedbank, 2019). Granskning av bankernas hållbarhetsrapporter och översikter ligger till grund för intervjuguiden som används vid intervjuer med företagsrespondenterna. På grund av bankernas olika storlek, omsättning, antalet kunder och erfarenheter när det kommer till hållbarhetsarbete, så anser författarna att dessa tre banker fungerar som ett representativt urval för att studera den svenska banksektorns hållbarhetsarbete.

Vid val av respondenter på de olika bankerna finns flera olika metoder som kan användas för att genomföra ett urval (Bryman & Bell, 2013). För denna studie lämpar sig ett strategiskt urval, vilket bygger på den styrande principen att urvalet ska göras genom ett val av respondenter med högst lämplig kompetens och expertis för att kunna besvara studiens syfte och frågeställningar. Då studien bygger på att analysera företagens praktiska hållbarhetsarbete är respondenterna valda med hänsyn till deras stora kunskaper inom hållbarhetsområdet (ibid.). I tabell 3 beskrivs vilka respondenter som deltagit under intervjuerna, deras företag och befattning, samt hur det inspelade materialet validerats och datum för intervjun. Mer information om respektive respondents roll och arbetsuppgifter återfinns under bilaga 2.

Tabell 3. Val av företagsrespondenter och tidpunkter för intervjuer

Respondenter	Företag och befattning	Intervjutypt	Validering	Datum
Felix Nilsson	Nordea Abp, Sustainability Expert	Personlig	Transkribering	23/4–2019
Fredrik Nilzén	Swedbank, Hållbarhetschef	Personlig	Transkribering	3/5–2019
Maria Flock Åhlander	Ekobanken, Ekonomi- och hållbarhetschef	Telefon	Transkribering	11/4–2019

3.4.3. Kritisk reflektion

Nedan följer kritiska reflektioner som författarna gjort vad gäller datainsamling, kvalitetssäkring, etiska riktlinjer och dataanalys.

Datainsamling

Empiriska data har samlats in genom en kvalitativ forskningsstrategi med ett induktivt synsätt där vikt läggs vid ord och rymmer en bild av den sociala verkligheten som ständigt är under förändring (Bryman & Bell, 2013). Intervjuerna har utförts genom att använda en semistrukturerad form, där respondenterna besvarat frågor över telefon eller genom personliga möten och har frihet att själv utforma svaren. Intervjuguide har tillämpats med frågor som åtminstone ska beröras, därav kan följdfrågor förekomma och respondenten ges möjlighet att ta upp vad de själva anser vara väsentligt. Fördelen med att ha en guide som intervjun följer är att betydande frågeställningar besvaras och en generalisering kan göras utifrån de tre fallstudierna. Telefonintervjuer för med sig fördelar som att det är enklare att få till en intervju över telefon, i förhållande till en överenskommen mötespunkt, däremot finns det risker förknippat med telefonintervjuer, exempelvis att parterna går miste om kroppsspråk och andra känslomässiga beskrivningar. Personliga möten har fördelar som att forskarna får möjlighet att uppmärksamma helheten och kan ställa frågor av mer komplex karaktär då situationen tillåter forskarna att enklare läsa av situationer (ibid.). Det har därför tillåtit författarna att samla in detaljrik information rörande hur och varför bankerna arbetar med hållbarhet.

Kvalitetssäkring

Det finns synpunkter om att det stundtals anses vara svårt att studera banker på grund av den rådande banksekretessen (Konkurrensverket, 2018). Banker är dessutom likt vilket annat företag som helst, baserat på en konkurrensutsatt marknad. Att undersöka hur banker arbetar med miljö- och hållbarhetsarbete kan därför bli problematiskt eftersom hållbarhetsarbetet i högsta grad är en konkurrensfaktor banker emellan. Banker spelar en avgörande roll för många av dess intressenter och konkurrerar, inte minst om kunder genom att visa att de har ett aktivt miljö- och hållbarhetsarbete. I och med detta så gäller det att ett kritiskt förhållningssätt används när dokument som exempelvis hållbarhetsredovisningen studeras (Bryman & Bell, 2013). Även under intervjuerna finns risken att respondenterna vill framställa deras hållbarhetsarbete som bättre än vad det är, därför har bland annat följdfrågor ställts för att kontrollera trovärdigheten. Under studien har författarna följaktligen, för att öka transparensen, även jämfört bankernas egna beskrivningar av arbetet med utomstående granskningar utförda av exempelvis NGO:s. Syftet med uppsatsen är inte att granska bankerna för att rangordna dessa, utan snarare skapa en teoretisk redogörelse för hur svenska banker arbetar med hållbarhet i investeringsprocessen. Inom kvalitativ forskning existerar trovärdighet och äkthet. Inom kvantitativ forskning tillämpas däremot reliabilitet och validitet vilka emellertid kan tillämpas inom kvalitativ

forskning om mindre fokus läggs vid mätning och att det istället handlar om att identifiera och observera det som ska undersökas för att rapporten ska anses som trovärdig (ibid.). Som tillägg i kvalitetssäkring vid kvalitativ forskning har Yardley (2000) fyra kriterier att tillämpa för att öka tillförlitligheten. Författarna för denna studie har valt att använda sig av respondentvalidering för att säkerställa att äkthet och trovärdighet uppnås i datainsamlingen (Bryman & Bell, 2013). Under respondentvalideringen har respondenterna mottagit det empiriska materialet och haft möjlighet att kontrollera att författarna uppfattat svaren korrekt. Under valideringen har respondenterna inte haft några invändningar, med undantag från korrigering av ett fåtal ordval. Detta stärker därför resultatets trovärdighet.

Etiska riktlinjer

Det finns ett antal regelverk som ska följas vid forskning för att säkerställa att den bedrivs i enlighet med god forskningssed (Vetenskapsrådet, 2019). Författarnas arbete regleras mer eller mindre av tvingande regler, men det ligger mycket ansvar på forskarens eget etiska ansvar. Forskningskravet bygger på att genomförd studie ska vara inriktade på väsentliga forskningsfrågor, samt att informationen innehåller hög kvalitet. Individskyddskravet handlar om att individer som är en del av forskningen inte får utsättas för psykisk eller fysisk skada, kränkning eller förödmjukelse. Det är därför en självklar utgångspunkt för forskningsetiska riktlinjer. Transparens är en viktig aspekt inom hållbarhetsfrågor och författarna av studien försöker vara transparenta så långt som det är möjligt. Inom det grundläggande individskyddskravet finns fyra allmänna huvudkrav vilka är *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. I den här studien har huvudkraven beaktats bland annat genom att författarna säkerställt att information om syftet förmedlats till berörda parter genom att respondenterna godkänt GDPR genom en underskriven blankett (ibid.).

Dataanalys

Den kvalitativa forskningsprocessen har en tendens att vara alltför öppen som en följd av att frågeställningarna kan anses vara ospecificerade eller vaga (Bryman & Bell, 2013). Etnografiska studier kan därmed misslyckas i att informera andra på ett korrekt utförande om forskningens resultat, i denna forskning har intervjuerna och datainsamlingen därför baserats på en intervjuguide. Dataanalysen har genomförts genom ett narrativt tillvägagångssätt som fokuserar på respondenternas synvinkel snarare än på den objektiva fakta. Uppsatsens respondenter besitter anseende roller på respektive bank, vilket bidrar till att deras perspektiv formas av personliga erfarenheter och lärdomar med berättelser från sitt och bankernas arbete kring hållbarhet. Transkribering har skrivits under samma dag som intervjun för att kodningen ska bli rättvis och korrekt, med hjälp av inspelat material. Genom att transkribera i ett tidigt skede minskar risken för missförstånd och förvrängning (ibid.).

4 Empirisk data

I empirikapitlet beskrivs den insamlade empirin från de intervjuer som genomförts under studien i syfte att se vad respondenterna säger om sitt hållbarhetsarbete och deras ansvarsfulla investeringar. Kapitlet innehåller beskrivningar på hur respektive bank praktiskt beskriver sitt nuvarande hållbarhetsarbete och hur de ser på framtidens möjligheter och utmaningar. Beskrivningarna är exempel av aktiviteter som bankerna arbetar med. Information som förmedlas är hämtade genom transkriberingar av respondenternas svar.

4.1 Nordea

Nordea presenterar deras syfte och värderingar enligt följande: *“Vi tittar ständigt på hur vi kan leva upp till våra värderingar i allt vi gör, från hur vi anställer till hur vi utvecklas och växer. Och vi tittar inte bara på vad vi uppnår, utan också på hur vi gör det och om våra värderingar vägleder oss. Vi utbildar och leder utifrån våra värderingar och styr mot vårt syfte. Vårt syfte och våra värderingar definierar vilka vi är och vad vi gör – med våra medarbetare och i kontakten med våra kunder.”* (Nordea, 2019).

Nordea är den största finanskoncernen i Norden, grundat år 1820 och har idag cirka 29 000 anställda i 20 länder men framhåller att Sverige, Finland, Danmark och Norge är deras största marknader (Nordea, 2019). Nordea erbjuder ett brett sortiment av banktjänster för såväl privat- som företagskunder och har i dagsläget över nio miljoner privatkunder och över en halv miljon företagskunder.

4.1.1 Varför Nordea arbetar med hållbarhet

Nordea arbetar med hållbarhet och ansvarsfulla investeringar då de önskar att vara förebilder som är med och driver på andra banker att aktivt arbeta med hållbarhet (pers. med. Nilsson, 2019). Felix Nilsson berättar under intervjun att det inte finns några direkta lagkrav som styr i vilken omfattning banken ska arbeta med hållbarhet. Det finns emellertid lagar som hanterar frågor som rör penningtvätt, etik och krav på hållbarhetsredovisning. När det gäller fonder finns det dock rekommendationer från fondbolagens förening för hur banker får marknadsföra sina fonder som hållbara och hur banken ska rapportera för fondens hållbarhetsprofil. Mer om hur arbetet går till för att ta fram ett standardiserat sätt att rapportera om hållbarhet och hur Nordea bidrar till detta följer av nästa underavsnitt (ibid.).

Felix diskuterar även om det överlag finns några hållbara bolag att investera i (pers. med. Nilsson, 2019). Om ett bolag inte har någon direkt påverkan, har de åtminstone en påverkan som är indirekt. Felix menar att samhället måste acceptera att världen ser ut som den gör och där all produktion per definition är ohållbart. En produkt med grön stämpel är i själva verket endast *mindre dålig*. Samma gäller vid investeringar; det investeras inom sektorer som är bättre eller sämre, men oavsett var så finns det på något sätt fortfarande en negativ påverkan. Världen ser ut som den gör, vilket enligt Felix innebär att den inte är hållbar. Nordea beskriver att deras investeringar är ansvarsfulla och avstår från att använda begreppet hållbart för att beskriva investeringarna. Nordea väljer istället att investera i bolag som är medvetna om de hållbarhetsutmaningar som de står inför och där de adresserar frågorna, vilket leder till en ständig förbättring (ibid.).

Tidigare har det funnits en tanke hos Nordea om att exkludera ”dåliga” bolag istället för att inkludera dem, för att kunna påverka dem och styra dem i en mer hållbar riktning (pers. med. Nilsson, 2019). Felix menar att Nordea då tappade dialogförmågan vid säljning av innehavet och därför lanserades ansvarsfulla investeringar. Genom att istället adressera

hållbarhetsutmaningarna i samtliga bolag som Nordea väljer att investera i så driver dem på den positiva utvecklingen och har möjlighet att vara med och påverka (ibid.).

“Vi kan därmed inte heller säga att våra investeringar är 100 procent hållbara, men vi kan däremot säga att vi tar ansvar i att försöka driva på arbetet med att påverka” (pers. med. Nilsson, 2019). Per den definitionen är Nordea hållbara då de är med och ansvarar för att driva på den hållbara utvecklingen och påverka företagen. Processen för att jobba med investeringar är att göra det på ett ansvarsfullt vis, men det är svårt att hävda att investeringarna i sig är hållbara. Skillnaden är svår att förmedla och avgörs av vilken attityd man har till begreppet hållbarhet. Därför kallar inte Nordea sina fonder för hållbara, utan istället för *ansvarsfulla* eller för *stars*, vilket inte Felix tycker är lika tydligt, men däremot mer ärligt. Finansbranschen i sig (i Sverige) har ett lägre anseende, efter finanskrisen “vad tog de för ansvar där?” eller Nordeas skrivelser kopplat till Panama. Banken har därför en viktig uppgift att förmedla legitimitet. Detta beskriver Felix vara en del av företagets Corporate branding. Samtliga banker behöver besvara frågor som “vilken roll fyller vi i samhället?” och “hur bidrar vi positivt till samhället?” och hållbarhet blir därför en allt viktigare del i samhällsdebatten. Nordeas arbete med att ta ansvar genom ett aktivt hållbarhetsarbete utgör därför bankens Corporate identity. Det är därför ett viktigt motiv till att arbeta med hållbarhet och marknadsföra detta, då Felix menar att yngre generationer inte vill arbeta hos arbetsgivare som inte tar ansvar för samhället. Även intressenter ställer idag större krav på ansvar vid val av bank (ibid.).

4.1.2 Hur Nordea bidrar till en hållbar utveckling

Nordea exkluderar vanligtvis inte företag, utan Felix berättar att det finns en strävan att genom sin relation med företagen behåller påverkansmöjligheten (pers. med. Nilsson, 2019). Genom relationen kan banken därför inkludera sådana bolag som de anser adresserar hållbarhetsfrågor på ett bra sätt och därigenom generera bättre avkastning. På så sätt så undsätter Nordea inte god avkastning, utan analyserar hållbarheten bara som tillägg. Felix menar att detta är ett bättre och mer sofistikerat sätt att angripa hållbarhetsproblemet på och skapar portföljer som kan säljas in till den bredare massan. För i slutänden bedöms fonder efter sin avkastning, då tillväxt är själva syftet med investeringar (ibid.).

Nordea bidrar till en mer hållbar utveckling genom att de ser över sina investeringsalternativ genom ett hållbarhetsperspektiv (pers. med. Nilsson, 2019). Det innebär att de inte enbart analyserar sina egna fonder, utan även ser över hållbarhetsaspekterna hos externa fonder för att kunna paketera en helhet till kunden. Analysen som görs av investeringsenheten mynnar tillslut ut i ett portföljerbjudande. Erbjudandet ser väldigt olika ut från fall till fall och baseras på bankens syn på risk, vilka regioner i världen som banken vill investera i, samt allokering av aktier och räntor. Tidigare har banken främst bidragit till hållbarhet genom sin kapitalförvaltning och produktion av hållbara fonder, men nu har allt större fokus börjat läggas på Nordeas interna infrastruktur. Att arbeta med hållbarhetsfrågor inom Nordeas infrastruktur betyder att banken ska kunna leverera en helt hållbar portfölj, för att rådgivare ska känna sig bekväma med att lyfta frågan och alltid erbjuda ett hållbart alternativ. Felix menar att om banken pratar mer om hållbarhetsaspekter i deras kundmöten så skulle det eventuellt leda till en ökad andel kapital inom hållbara fonder, som idag endast utgör cirka tio procent av bankens totala innehav. Den ökade andelen “hållbart” kapital skapar en spin-off-effekt där företag tvingas fatta hållbara beslut och utvecklas för att skapa intresse på marknaden (ibid.).

Fortsättningsvis har Nordea en representant i diskussionen med EU-kommissionen för att utveckla en gemensam taxonomi, där syftet är att bankerna och finanssektorn ska använda samma ord och termer för att klassificera nivån av hållbarhet (pers. med. Nilsson, 2019). Detta skulle innebära att det blir lättare för intressenter att bedöma huruvida fondportföljer är hållbara eller inte och genomföra jämförelser mellan företag inom den svenska banksektorn (ibid.).

Impact investing eller även kallat *tematiska investeringar* är investeringar som görs i bolag där deras affärsmodell är hållbar i sig och som arbetar med en positiv omställning; exempelvis genom vattenrening eller förnybar energi (pers. med. Nilsson, 2019; GIIN, 2019). Finansbranschen och Nordea kan genom sina investeringar således underlätta och påverka bolagen genom att bidra med ökat kapital och därigenom går omställningen snabbare.

Nordea hanterar miljö- och hållbarhetsrisker när de investerar i bolag genom att utföra fältstudier och diverse granskningar och analyser som köps in från externa parter som ISS-Ethix och MSCI (pers. med. Nilsson, 2019). Bolag som bryter mot internationella normer (männsliga rättigheter, miljölagstiftningar, arbetsrätt mm.) identifieras och flaggas i Nordeas system. Varje flaggning leder till att Nordea agerar och för en dialog som oftast resulterar i att relationen fortgår med bolaget men med krav på förändring, men i vissa fall leder det till exkludering. Felix (2019) berättar om ett exempel där de besökte en läkemedelsindustri i Indien för att genom en fältstudie se över verksamheten. Det visade sig att industrin dumpade sina restprodukter rakt ut i den närliggande ån, vilket förgiftat vattnet, som i sin tur resulterat i att det lokala fiskesamhället inte längre kunnat livnära sig på fiske. De olika informationskällorna används sedan för att utveckla fondportföljer (ibid.).

I processen att ta fram *stars-fonder* analyserar Nordea information som inhämtats från olika källor (pers. med. Nilsson, 2019). Beroende på bransch finns det olika lagstiftningar eller organisationer som rankar företag och därutöver finns det även bolag som följer olika nyhetsflöden som tydliggör skandaler. Den externa informationen gallras och medarbetarna analyserar och skapar sig en egen bild av bolaget. Därefter sätter Nordea ett hållbarhetsbetyg som avgör om ett bolag kan inkluderas i en hållbarhetsfond. Nordea har en uppföljningsdialog årligen med de bolag som tillhör Nordeas *stars-fonder*, just för att säkerställa att de fortsätter utvecklas och förbättras (ibid.).

4.1.3 Nordeas hållbarhetsutmaningar och möjligheter

En utmaning som Felix presenterar, ligger i att hållbarhet är ett komplext ämne då det finns meningsskiljaktigheter för hur hållbarhet ska definieras (pers. med. Nilsson, 2019). Hur definieras ett hållbart bolag och vad räknas som en hållbar investering? För Nordea handlar det om att investeringar ska göras i bolag som är redo att genomgå en hållbar förändring och där de känner att de kan säga *“det här är en mer hållbar investering än det andra alternativet.”* (pers. med. Nilsson, 2019). En ytterligare utmaning som Felix presenterar är att banker måste bli medvetna om att företagen i de flesta fall är duktiga på att rapportera om de positiva aspekterna de bidrar med, men desto sämre på att presentera de negativa aspekterna, vilket leder till att det inte blir särskilt transparent. Bankerna måste läsa på om företagen de investerar i och finansierar och göra egna undersökningar och ställa sig frågan; *“Vad kan vara de negativa aspekterna hos det här företaget?”* (ibid.).

Felix anser att hållbarhetsavdelningen på Nordea har stöd från resterande delar av banken (pers. med. Nilsson, 2019). Främst på senare tid har detta varit märkbart, då hållbarhet som begrepp har exploderat runt om i samhället. Rådgivarna vill även bidra med något som de är stolta över och ledningen förstår att hållbarhet är en viktig faktor. Även om Nordea kan förbättras menar Felix att Nordea i många fall gör mer än andra banker, där utmaningen istället blir att motivera andra inom finansbranschen att göra mer i hopp om att höja miniminivån. Främsta motivet till att anta initiativ är att andra banker ska göra mer och med betoning på utvecklingen. Nordea var med och skapade FN:s principer för *Responsible Banking*, vilket tidigare funnits på investeringsmarknaden, men inte för banker generellt. I framtiden kommer Nordea fortsätta utveckla hållbara produkter och lösningar, för att tillgodose marknadens efterfrågan och för att bidra till hållbar utveckling (ibid.).

4.2 Swedbank

Swedbank skriver på sin hemsida: *“Swedbanks samhällsengagemang började redan för 200 år sedan och vi har en lång tradition av att sprida kunskap om pengar och sparande. Som en del i vårt hållbarhetsarbete utbildar vi barn och unga i privatekonomiska frågor, och arbetar för att minska tröskeln in till arbetsmarknaden för unga och utlandsfödda akademiker”* (Swedbank, 2019).

Den första sparbanken startades år 1820 och idag har banken närmare 15 000 anställda och består av tre affärsområden: Svensk bankverksamhet, baltisk bankverksamhet och stora företag och institutioner. Swedbank har idag över sju miljoner privatkunder och 600 tusen företagskunder. Deras fond Swedbank Robur blev utsedd till “årets fondbolag 2018” och banken poängterade då att avkastning och hållbara investeringar går hand i hand (Swedbank 2019; Fondmarknaden 2019).

4.2.1 Varför Swedbank arbetar med hållbarhet

Kunder efterfrågar allt fler hållbara produkter, Fredrik Nilzén nämner Swedbanks fondbolag Robur som är i framkant när det gäller hållbara fonder (pers. med. Nilzén, 2019). Dessutom vill han även lyfta att bankens hela fondutbud går under FN:s principer för ansvarsfulla investeringar. Oavsett vilken fond i Robur som kunden väljer så är den alltid tillräckligt bra för att kvalificera under FN:s ramverk. Vissa kunder uttrycker dock ett mer specifikt behov, vilket gör att Swedbank även behöver kunna erbjuda mer nischade erbjudanden. Däribland finns bland annat den nylanserade Global Impact-fonden som endast investerar i bolag som kan visa belägg för att deras direkta intäkter driver output i SDG-ramverket på minst ett av FN:s 17 globala mål (ibid.; Swedbank, 2018).

Fortsättningsvis arbetar Swedbank med hållbarhet då det är viktigt för ett bolag, inte minst inom finansbranschen, att visa vilken roll de har i att påverka och driva på lösningar på hållbarhetsrelaterade problem (pers. med. Nilzén, 2019). Det finns ett stort ansvar för banker att hantera och bedöma risker kring hållbarhet vid investeringar och kreditgivning. Något som Fredrik dock poängterar är hur viktigt det är att fortfarande ha förståelse för det ekonomiska system som världen idag lever i och att ekonomisk tillväxt alltid måste värderas högt. Utan ekonomisk avkastning så kan inget företag vara med och påverka och arbeta med hållbarhet, då det i slutändan handlar om att existera och överleva (ibid.).

Fredrik (2019) talar också om “skammen” som finns hos svenska företag i att exempelvis ha en alltför stor negativ påverkan på miljön genom ohållbara rese-policys eller ohållbara produktionskedjor. Den skam som finns i Sverige i att inte ta itu med problem som rör hållbarhet, existerar inte i samma omfattning i andra länder. Skamkänslan är dock något som beskrivs som en möjlig orsak till varför svenska företag är duktiga på att lyfta hållbarhetsrelaterade frågeställningar och se det som en möjlighet (ibid.).

4.2.2 Hur Swedbank bidrar till en hållbar utveckling

Fredrik (2019) berättar att han tillsammans med en expert inom fastigheter på Swedbank är representanter i en teknisk expertgrupp för att diskutera frågor som rör energieffektivitet och lyfter frågorna till EU-kommissionen. Genom att använda sig utav Parisavtalet som verktyg, skapas en möjlighet att diskutera vad som behöver göras inom respektive bransch idag och i framtiden för att bidra till en hållbar utveckling. Respektive bransch analyseras därefter och EU har en önskan om att lyckas klimatmärka olika aspekter, vilket kan innebära potentiella utmaningar kopplade till huruvida märkningen leder till hållbar utveckling. Själva klimatmärkningen i sig beskrivs dock som något bra och kan underlätta valen för intressenter. Fredrik (2019) exemplifierar detta genom en beskrivning att vid framtagandet av nya fastigheter

görs en miljömärkning relativt enkelt, men det svåra är att transformera de befintliga fastigheterna till mer energieffektiva och således förbättra energiklassificeringen. Det är därför inte klimatomärkningen i sig som är den pådrivande kraften, utan den största påverkan kommer genom de incitament som bankerna kan ge fastighetsägarna till att genomföra bra investeringar. Det är en alltför stor omställning att gå från en E-energiklassad fastighet till en A-klassad och det är därför viktigt att förstå att det är minst lika viktigt med en transformering av en fastighet från E-energiklass till D-energiklass. Det är förändringen, oavsett omfattning, som är avgörande i övergången mot en mer hållbar värld (ibid.).

På kapital- och finansmarknaden finns en önskan om att det ska vara enkelt att fatta klimatsmarta val och en utmaning som Fredrik beskriver är hur den transformeringen ska kunna äga rum (pers. med. Nilzén, 2019). För att kunna driva på och bidra till en hållbar utveckling så behöver Swedbank ligga i framkant. De ingick därför i november år 2018, som första nordiska bank, i det internationella initiativet *Science Based Targets*, ett samarbetsinitiativ mellan CDP, UN Global Compact, WRI och WWF. Initiativet är med och tar fram metoder för företag att mäta sina Scope 3-utsläpp, exempelvis interna flygresor, transporter och kunders användning av produkter. Fredrik (2019) berättar att bankens direkta påverkan på miljön endast utgör en bråkdel av den totala miljöpåverkan, där den största påverkan är kopplad till vad kunder gör med sina lånade pengar och var Swedbank investerar. Detta gör det oerhört komplext att mäta finansbranschens indirekta Scope 3-utsläpp, något som Swedbank är med och kartlägger en metod för. Banken har precis ingått i ett forskningsförsök för att kunna sätta klimatomål för olika tillgångsklasser exempelvis för fastigheter och bolån, för att kunna fokusera på de viktigaste delarna när det kommer till klimatomförändring (ibid.).

Fredrik menar att den yttre världen och grundförutsättningarna för företagens existens just nu upplever ett paradigmskifte (pers. med. Nilzén, 2019). Han förklarar också att omvärlden, som exempelvis G20-länderna eller investerare, gärna ser att finans- och kapitalmarknaden behöver sitta i framsätet med kunderna. Detta för kundernas överlevnad, då deras affärsmodell inte alltid är hållbar över tid. Fredrik menar att alla kunder behöver hjälp och vägledning för att uppnå miljömål. Företag som ställer krav och strävar efter en hållbar framtid är intressanta för banken att finansiera eller investera i, eftersom de följer den positiva utvecklingen. I motsats finns det företag som inte ställer krav eller som inte har denna strävan och dessa företag är således inte lika intressanta för banken, då dessa inte ses som konkurrenskraftiga på marknaden på sikt, menar Fredrik (ibid.).

Ett sätt som Swedbank arbetar med för att säkerställa att investeringar görs i hållbara företag är att de ingår i valberedningar för företags styrelseposter (pers. med. Nilzén, 2019). Genom att se till att styrelsen har god uppfattning av jämställdhetsfrågor och så vidare, kan Swedbank säkerställa att det i sin tur genomsyrar verksamheten. Utöver att delta i valberedningar så hanterar Swedbank miljö- och hållbarhetsrisker i sin bedömning genom företagsbesök. Fredrik Nilzén (2019) berättar att fondförvaltare på Swedbank Robur tillsammans med hållbarhetsanalytiker genomförde cirka 2000 företagsbesök under 2018, för att kontrollera att bolagen lever upp till sina uttalanden. De är inte antalet hållbarhetsanalytiker som beskrivs som den avgörande orsaken till ett effektivt hållbarhetsarbete. Emellertid är det snarare Swedbanks fondförvaltare som har den viktiga uppgiften att erbjuda hållbara investeringsalternativ och hur de fattar sina affärsbeslut (ibid.).

Fredrik understryker att risker för kunderna även är en risk för banken (pers. med. Nilzén, 2019). Ställer inte Swedbank krav på företagen så är inte heller banken konkurrenskraftig längre fram. Fredrik tar upp ett exempel med fastigheter och deras energieffektivitet. Att besitta fastigheter med sämre energieffektivitet kan bli väldigt dyrt för kunden, då det finns en ovisshet

om vad exempelvis energi kommer kosta om några årtionden eller vad det då finns för skatter på koldioxid (ibid.).

4.2.3 Swedbanks hållbarhetsutmaningar och möjligheter

Under intervjun med Fredrik Nilzén (2019) beskrivs det att mycket av Swedbanks framtida hållbarhetsarbete handlar om att fortsätta utveckla digitala tjänster för att hjälpa kunder att fatta hållbara beslut. Det erbjuds exempelvis gröna bolån, men där det ställs högre krav än vad som speglar den svenska fastighetsmarknaden, vilket gör att produkten är svårsåld. Framtida hållbarhetsarbete kan också handla om att arbeta med flexibilitet vid exempelvis extrem torka, något som drabbade den svenska landsbygden hårt under år 2018 och att då exempelvis kunna erbjuda lägre amortering eller kanske förtidsutbetalning av EU-stöd. För finansbranschen som helhet berättar Fredrik att det är viktigt att banker oavsett i vilket gränssnitt de är verksamma inom vågar ta en större roll. Det handlar om att spela en roll som bygger på öppenhet och omtänksamhet. Det är viktigt att Swedbank fortsätter att skapa sig en förståelse för hur världen kommer att utvecklas, för att se olika scenarier och fatta strategiska beslut som gynnar det planeten erbjuder idag och vad som kan komma att erbjudas i framtiden (ibid.).

Fredrik menar att det är viktigt att få kunderna att förstå att bolagen som fonderna investerar i, hjälper banken att i slutändan ha en möjlighet att nå agendan för år 2030 (pers. med. Nilzén, 2019). Att investera i exempelvis vindkraftsbolag eller företag som renar vatten, menar Fredrik tyder på att bolagen är riggade för framtiden och således kan dessa effekter kommuniceras ut till bankens sparare och investerare. För Swedbank Robur finns ambitionen att avancera ytterligare och att driva på det hållbara värdeskapandet. Fredrik fortsätter och menar att Swedbank konstant måste vara i rörelse och finna drivkrafter i att ta fram produkter som det finns intresse i. Fredrik förklarar också att investerare alltid är ute efter bättre alternativ och att banken därmed ges möjligheten till att exempelvis emittera egna gröna obligationer. Utmaningen i detta menar Fredrik ligger i att de inte kan emittera mer grönt än vad kunderna investerar. Det behövs ett ständigt flöde av gröna investeringar från kunderna för att fortsätta utvecklingen (ibid.).

4.3 Ekobanken

Ekobanken beskriver på sin hemsida att *“Ekobanken är en etisk bank öppen för alla som vill vara med och främja människors möjlighet att ta fria initiativ. De berikar vårt samhälle i form av ett bredare utbud av bland annat vårdformer, pedagogiska metoder och konstnärliga uttryck. Vi ser pengar som ett socialt medium som ska underlätta människors samarbete. Vi har allmännyttan och medlemsnyttan som vår främsta drivkraft.”* (Ekobanken, 2019).

Ekobanken är en värderingsdriven medlemsbank där de beskriver att en andel i banken är en investering i en alltmer positiv framtid (Ekobanken, 2019). Banken grundades år 1998 och har 18 medarbetare, vilka samtliga går att nå direkt via hemsidan (pers. med. Flock Åhlander, 2019). Ekobanken ger huvudsakligen lån till verksamheter som skapar ett socialt, miljömässigt eller kulturellt mervärde. För att ansöka om lån så krävs en medlemsinsats i Ekobanken enligt särskilda stadgar, vilket gör att låntagarna är delaktiga i bankens utveckling. De publicerar dessutom en rapport minst en gång per år över alla lån och krediter till verksamheter och företag och visionen är att vara en transparent och öppen bank (ibid.). Ekobanken är den svenska representanten inom den värderingsdrivna bankrörelsen Sustainable Banking (Social Banking).

4.3.1 Varför Ekobanken arbetar med hållbarhet

Maria Flock Åhlander anser att det är viktigt att beakta miljö- och hållbarhetsaspekter inom all kreditgivning (pers. med. Flock Åhlander, 2019). Detta då pengarna är det som styr samhället och därigenom kan banken också ställa krav, vilket Maria menar att Ekobanken har gjort sedan start. Maria berättar även under intervjun att Ekobanken i viss mån är vinstdrivande precis som andra banker, men poängterar att banken inte är vinstmaximerande. Eftersom bankens hållbarhetsarbete är genomgående och utgör själva grundbulten, är såväl anställda medarbetare som kunder/medlemmar med på samma spår. Därav utgör hållbarhetsarbetet bankens Corporate identity och kräver därför inte något extra arbete med Corporate branding då de per automatik marknadsför sin hållbarhetsnisch. Ekobankens affärsidé har sedan dag ett handlat om just transparens och högt värderat hållbarhetsarbete. Detta gör att Ekobanken till skillnad från andra banker inte behöver genomgå någon omställning från att traditionellt vara mer konventionella. Det finns heller därför inga intressekonflikter att nämna, då samtliga intressenter från början varit en del av den utvecklade visionen. Ekobanken tillsammans med sina kunder bidrar till hållbar utveckling genom samråd och diskussion. De flesta kunder är även medlemmar i banken. När Ekobanken skriver under en konvention så är det för de verkliga står bakom initiativet (ibid.).

Ekobanken tillhör det internationella nätverket av banker: Global Alliance for Banking on Values (GABV) som drivs av att bidra med positiva förändringar i banksektorn och att skapa ett positivt och livskraftigt alternativ till det nuvarande finansiella systemet (Ekobankens års- och hållbarhetsredovisning, 2018). Det knyter an till konceptet Sustainable Banking, vilket gemensamt kännetecknar transparens, värderingsstyrning och fokus på den reala ekonomin. Maria förklarar att *“den reala ekonomin innebär den del av ekonomin som faktiskt producerar varor och tjänster (pers. med. Flock Åhlander, 2019). I motsats till den ekonomin som avser köp- och försäljning på finansmarknaden”* (ibid.). Målet är att genom praktiska exempel vara en förebild för att bidra till en ny bankkultur. GABV har utvecklat ett scorecard för att mäta kvantitativa faktorer, till exempel andelen av bankens tillgångar som används för den reala ekonomin och kvalitativa element som ger bilden av hur banken översätter sin hållbarhetsagenda till verkligt arbete (ibid.).

4.3.2 Hur Ekobanken bidrar till en hållbar utveckling

Ekobanken har idag flest kunder/medlemmar i banken kring storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö (pers. med. Flock Åhlander, 2019). En av anledningarna till detta är den geografiska placeringen och närheten till Ekobankens kontor, men också att det i exempelvis Göteborg syns en tydlig trend i utvecklingen av företag inom den sociala ekonomin och sociala arbetskooperativ. Maria förklarar att om de skulle besöka fler platser i Sverige så hade förmodligen även kundsegmentet breddas inom landet, något som ses som en möjlighet, även om Ekobanken har tydliga policys vad gäller interna tjänsteresor och processer. Genom att fler blir kunder/medlemmar i banken så kan Ekobanken driva på den hållbara utvecklingen och sätta sitt namn på kartan (ibid.).

Ekobanken har goda möjligheter att vara med och styra och påverka den hållbara utvecklingen genom att de känner sina kunder/medlemmar och vad pengarna kommer att användas till (pers. med. Flock Åhlander, 2019). De kan därför ställa krav på att kredittagare faktiskt efterlever sina åtaganden. Samtidigt som detta beskrivs som en möjlighet, så kan det även vändas till en utmaning. Ett exempel på detta är om ett företag som söker kredit har utvecklat en helt ny idé, så behöver Ekobanken förhålla sig till om affärsidén främjar hållbar utveckling och i så fall på vilket sätt. Sedan beskrivs det hur olika kunder är olika bra på olika saker och att det ibland kan bli svårt vid en bedömning huruvida helheten skapar ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt

mervärde. Detta gör att banken ständigt behöver ny kunskap och vara med i samhällsliga förändringar, för att förstå om det är hållbart eller inte (ibid.).

En målsättning är att ligga i framkant vad gäller den digitala utvecklingen, men det finns givetvis utmaningar i det eftersom banken inte har lika många anställda som de större bankerna har (pers. med. Flock Åhlander, 2019). En ytterligare utmaning och möjlighet som finns kring att vara en lite mindre bank med en hållbarhetsnisch, är om banken växer och framförallt om det sker under kort tid. Hur ska Ekobanken fortsätta vara personliga när kunderna/medlemmarna plötsligt ökar? Det är en otroligt viktig frågeställning som Maria inte har något direkt svar på. Däremot så menar hon att banksektorn i Sverige generellt sett är bättre på att lyfta frågor som rör hållbarhet, än många andra länder inom Europa. Detta gör att anstormningen av nya kunder med hållbarhetsintresse, kan komma att spridas över fler banker och därav minskar problematiken kring att Ekobanken kommer växa för snabbt. Ekobanken har dessutom ett mål att inte gå med förlust, vilket därför kräver att kostnader och intäkter hålls i balans, vilket gör att bankens tillväxt också behöver balanseras. Det betyder att Ekobanken behöver växa i takt med hur mycket banken investerar och dagens låga ränteläge blir därför en utmaning (ibid.).

Ekobanken gör en bedömning utifrån komplexiteten och geografisk lokalisering av låntagarens verksamhet (pers. med. Flock Åhlander, 2019). Vid mer komplexa lånförhållanden och affärsidéer hos det lånsökande företaget besöker ansvarig kreditgivare företaget. Detta eftersom det kan komma att krävas mer insikt i verksamheten för att försäkra sig om att företaget aktivt arbetar med frågor som skapar ett socialt eller miljömässigt mervärde. Genom det personliga mötet och en "fältstudie" av verksamheten så kan banken säkerställa att kredittagaren når upp till bankens hållbarhetskrav. Vid mindre komplexa låneansökningar och där hållbarhetsmålen tydligt genomsyrar verksamheten hos kredittagande företag kan istället kontakten ske via telefon (ibid.).

Processen för bankens kreditgivning beskrivs som förhållandevis enkel vad det gäller att bedöma låntagande företagsverksamhet och hur väl hållbarhetsarbetet är fokuserat i dess vardagliga arbete (pers. med. Flock Åhlander, 2019). Det går relativt enkelt att urskilja om företagen är potentiella "Ekobanken-kunder" eller om sociala och/eller ekologiska mål inte är tillräckligt förankrade i verksamheten. Kredittagarens verksamhet följs i sin tur upp genom att samla in väsentligt material, såsom verksamhetsplaner, strategier och affärsplan, vilket kan ta några dagar. I det stora hela så beskrivs lånprocessen som relativt snabbgående, trots att en tydligare och mer djupgående hållbarhetsavstämning görs av Ekobanken. Ekobanken har en inbyggd rutin vad gäller uppföljning av krediter, för att säkerställa att låntagaren faktiskt arbetar med det sociala och ekologiska värdeskapandet som från början skrevs i låneansökan och tillhörande villkor. Avstämningen görs olika ofta beroende på en rad olika faktorer, bland annat storlek på lånet och vad det gäller för kredit. Exempelvis erbjuder Ekobanken kontokrediter, vilket årligen följs upp tillsammans med de större lånen. Annars arbetar banken med avstämning enligt en tre-års-cykel som löper från dess att lånet betalats ut. Eftersom kredittagaren betalar en medlemsinsats i banken och därigenom blir "delägare" i Ekobanken så blir det extra viktigt att banken känner att de kan representera kredittagarens verksamhet och att de bidrar till att skapa ett socialt och miljömässigt mervärde. Dessutom ger det goda skäl till kredittagare att fortsätta utveckla sitt hållbarhetsarbete, eftersom de vet om att banken följer upp det och har rätten att avsäga sig lånet om kraven inte efterlevs (ibid.).

4.3.3 Ekobankens hållbarhetsutmaningar och möjligheter

På sikt förutspår Maria att Ekobanken kommer att växa och bli mer erkänt inom Sverige (pers. med. Flock Åhlander, 2019). I framtiden har Ekobanken ambitionen att de kommer synas mer i debatter och diskussioner om vad banker faktiskt kan bidra med när det kommer till att driva på en mer hållbar utveckling berättar Maria. Genom att utbilda och sprida kunskapen om

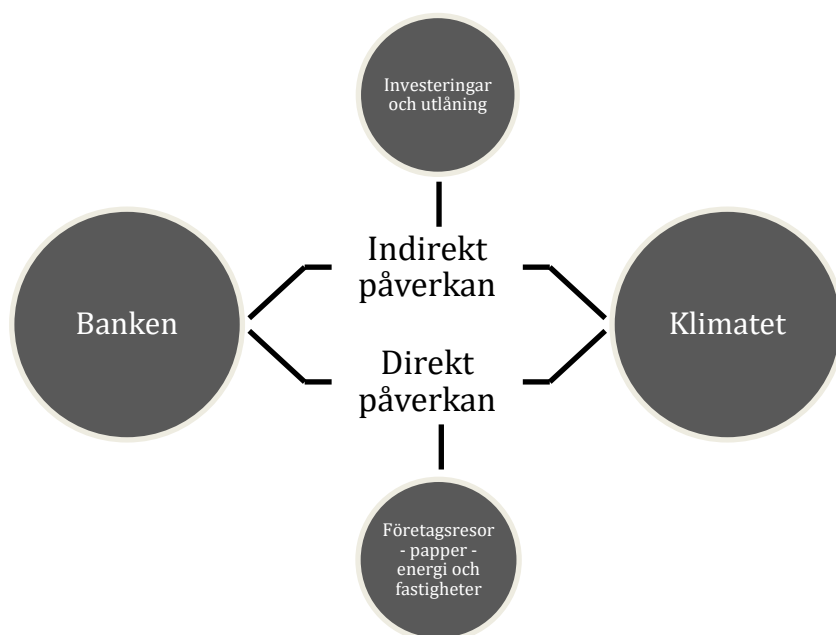
pengarnas drivkraft och hur det påverkar både den sociala och ekologiska miljön, så kan fler engageras och på så sätt bidra till en bättre värld. Ekobanken hoppas kunna fortsätta vara med och ta fram hållbara lösningar och ligga i framkant vad det gäller att kunna finansiera hållbara projekt, där det ibland kan vara svårt att hitta säkerheter för lånen. Det behövs därför instrument för att säkerställa krediterna. Ekobanken har en mikrofond som är avsedd för att möjliggöra krediter genom att ställa ut garantier för exempelvis sociala entreprenörer (ibid.).

5 Analys

I analyskapitlet analyseras studiens empiri utifrån de tre respondenternas svar, med stöd av tidigare presenterade teorier från det teoretiska ramverket. Författarna analyserar om det går att utröna några genomgående praktiska arbetssätt när det kommer till bankernas hållbarhetsarbete.

5.1 Varför bankerna arbetar med hållbarhet

Efter den empiriska datainsamlingen som ägt rum genom intervjuer med de tre bankerna Nordea, Swedbank och Ekobanken kan uppsatsens författare utröna några olika orsaker till varför bankerna väljer att arbeta med hållbarhetsfrågor. Ett sätt att skilja på det hållbarhetsarbete som rör bankens interna verksamhet och externa verksamhet är att dela upp påverkan i direkt och indirekt. Samtliga banker beskriver hur den direkta påverkan på klimatet, genom exempelvis företagsresor, pappersförbrukning och energiförbrukning i fastigheter endast utgör en liten del av bankens klimatavtryck. Den största klimatpåverkan är istället hänförligt till bankernas indirekta påverkan genom utlåning och investeringar. Detta är en av förklaringarna bakom varför bankerna väljer att satsa på att erbjuda alltmer hållbara lösningar vad gäller utlåning och fonder. Exempel på hur bankerna arbetar med att erbjuda hållbara alternativ följer i underavsnitt 5.2. Det finns intressenter som ställer krav på att bankerna aktivt arbetar för en mer hållbar utveckling vilket kan förklaras genom intressentteorin som beskrives i uppsatsens teoriavsnitt 2.4.1. Nedan i figur 3 illustreras den direkta och indirekta påverkan som nämnts ovan.

Figur 3. Direkt och indirekt påverkan, egen bearbetning.

En andra möjlig orsak bakom varför bankerna arbetar med hållbarhet beskrivs vara att upprätthålla konkurrenskraft gentemot andra aktörer på marknaden. Bankerna arbetar alltså med hållbarhet delvis i eget intresse. Bankerna beskriver hur de behöver ta sitt ansvar eftersom om de exempelvis utlåter en kredit till ett företag som får allt för stor negativ påverkan på miljön, så kan detta innebära stora kostnader i form av skadeståndsanspråk eller saneringskostnader. I det långa loppet påverkar det företagets likviditet och den säkerhet som banken innehar, vilket kan leda till en kreditförlust. Det handlar också om att bankerna inte vill bli inblandade i skandaler kopplade till omedvetna investeringar, vilket därmed kan leda till kundförluster.

Under intervjuerna med samtliga banker beskriver respondenterna att det går att se ett ökat intresse för hållbara alternativ och att det därför blivit allt viktigare. När efterfrågan på hållbara investeringsalternativ ökar ger det bankerna incitament att erbjuda allt fler hållbara fondportföljer. Ett sätt för bankerna att förmedla sitt arbete med hållbarhetsfrågor är att presentera det i sin hållbarhetsredovisning och i separata rapporter så som bankernas hållbarhetsöversikt.

Kravet på att redovisa hållbarhetsarbetet i den så kallade hållbarhetsredovisningen är en tredje orsak till varför bankerna ständigt sätter nya mål för hur verksamheten kan förbättra sig ur ett hållbarhetsperspektiv. Det ger intressenterna insyn i huruvida bankerna arbetar med framtagandet av mer hållbara processer och produkter och är ett sätt för dem att skapa sig legitimitet, vilket kan förklaras genom legitimitetsteorin som presenterats i teoriavsnittet 2.5.2.

En fjärde förklaring för varför bankerna hållbarhetsarbetar förklaras genom de internationella och nationella överenskommelser som bankerna ingått i. Samtliga banker har valt att ingå i olika initiativ tillsammans med FN, NGO:s och andra aktörer på finansmarknaden för att driva på den hållbara utvecklingen och uppfyllelse av de globala målen. Genom överenskommelserna är det möjligt att ställa krav på vad bankerna behöver arbeta med nu och framöver och förklarar därför varför de väljer att arbeta hårdare än de juridiska regelverken.

Slutligen har uppsatsförfattarna under intervjuerna undersökt om begreppet Corporate branding är en möjlig förklaring till varför bankerna väljer att arbeta med utvecklingen av hållbara produkter och i sin interna verksamhet. Bankernas svar skiljer sig något från varandra. I ena lägret beskrivs en strävan om att lyckas förmedla och marknadsföra hållbarhetsarbetet utåt så att kunskapen sprids och i det andra lägret beskrivs det istället som att inte något extra arbete ligger vid att förmedla hållbarhetsarbetet utåt, utan att det är för egen skull det mesta av arbetet görs.

5.2 Hur bankerna praktiskt arbetar med hållbarhet

I empiriavsnittet har samtliga banker bekräftat att det finns få krav och lagar att följa beträffande hållbarhet. Bankernas hållbarhetsarbete kommer från initiativ som de själva har antagit och menar att samhällets ökade medvetenhet har bidragit till att bankernas fokus har riktats mot hållbarhet. Alla banker utfärdar årligen en hållbarhetsrapport tillsammans med årsredovisningen och förutom detta har även de två intervjuade storbankerna en hållbarhetsöversikt som går att återfinna på respektive hemsida för att underlätta för kunderna att läsa om bankens arbete. Ekobanken har ingen översikt, Maria Flock-Åhlander (pers. med. Flock-Åhlander, 2019) förklarade däremot under intervjun att hållbarhet finns genomgående i bankens arbete och fungerar som bankens ledstjärna. Sedan dag ett har hållbarhetsarbetet inom Ekobanken värderats högt och genomsyrar deras affärsidé.

Fredrik Nilzén (2019) berättade i empiriavsnittet att hela innehavet hos Swedbank Robur erbjuder fonder som går under FN:s principer för ansvarsfulla investeringar som exkluderar att investera i bolag som kopplas samman med bland annat vapen eller produktion av höga andelar kol. Swedbank har även en nylanserad fond, Global Impact-fonden, som endast investerar i bolag som kan visa belegg för att deras direkta intäkter driver output i SDG-ramverket på minst ett av FN:s 17 globala mål. Författarna kan från empirin utröna det tydliga skiftet från tidigare fonder till dagens. En tydlig skillnad syns i hur intressenterna idag finner en betydelse för fondens bidrag till en mer hållbar utveckling. Storbankerna bekräftade i empiriavsnittet att bankernas fonder, trots fordran om hållbarhet, fortfarande bedöms på avkastning och att intressenter därmed i fortsättningen är angelägna om att kunna se positiva resultat i deras

portföljer. Nordea (2019) väljer exempelvis därför att investera i bolag som är medvetna om deras hållbarhetsutmaningar, detta för att behålla möjligheten att driva på bolagen och påverka mot en mer positiv utveckling.

Båda storbankerna som intervjuats har klargjort att de har representanter som medverkar i olika EU-kommissioner för att ta fram riktlinjer för banker att följa. Riktlinjerna bör resultera i att arbetet förenklas till följd av gemensamma ramverk för alla i branschen att följa. Felix Nilsson (2019) bekräftade i empiriavsnittet att Nordea, som ett resultat av bristen på gemensamma ramverk därför valt att avstå från att använda begreppet *hållbarhet* för Nordeas fonder, då det inte är fastställt vad som får och inte får benämnas som hållbart.

I empiriavsnittet presenterades att bankerna säkerställer på alternerande vis att de följer riktlinjerna från exempelvis FN:s Global Compact. Att exempelvis presentera att bankens medarbetare genomför interna utbildningar årligen används för att bygga legitimitet. Detta i hopp om att banken vinner ytterligare förtroende bland dess kunder. Ett annat sätt att bygga legitimitet är genom det som tidigare presenterats i empiriavsnittet om att bankerna använder sig av externa granskningar och analyser för att säkerställa att risker har beaktats. Granskningarna och analyserna används i bedömningen innan en investering genomförs för att bankerna ska kunna ge löfte om att en bra bakgrundskoll har genomförts innan en relation byggs. För att fortsättningsvis ge intressenter ännu en garanti sker uppföljningar dessutom för att säkerställa att krav följs av bolagen även efter investeringarna.

Avslutningsvis presenterades det i empiriavsnittet hur samtliga banker praktiskt arbetar med hållbarhet genom att besöka företagen som de investerar i eller ger lån till. Genom fältstudierna på plats kan bankerna skapa sig en bättre bild av verksamheten de stödjer och därigenom även upptäcka eventuella brister. I vissa fall ger det ge bankerna en möjlighet att påverka dem att genomföra förändringar men i andra fall kan det innebära exkludering. Respondenterna beskriver hur de kan bidra till den hållbara utvecklingen genom att ställa högre krav på sina kunder och vara en förebild för samhället i stort.

5.3 Utmaningar och möjligheter med bankers hållbarhetsarbete

Bankerna är av varierande storlek när det kommer till deras kapacitet för att utveckla deras arbete kring hållbarhet, men alla respondenter framhåller att hållbarhet är en viktig aspekt som inkluderas i deras framtida arbete. Samtliga banker i studien bekräftar att deras påverkan främst är indirekt och som svårare att komma tillrätta med. Utmaningar som kommer av den indirekta påverkan är var bankmarknaden ska sätta gränsen för sitt ansvar vad gäller antikorruption, penningtvätt, miljörisker med flera. Ett företag som bank lånar ut pengar till – har potentiellt långa leverantörskedjor. Om en aktör i kedjan har bristande åtgärder vad gäller sina koldioxidutsläpp, är frågan hur pass ansvariga banken ska ställas. En utmaning med detta blir hur banken ska ha möjlighet att säkerställa samtliga aktörers påverkan för att fatta hållbara investeringsbeslut.

Detta leder in till utmaningar kopplade till bankernas direkta påverkan på klimatet, då djupa kontroller och fältstudier av investeringsenheter, kan komma innebära långväga och utsläppsintensiva flygresor. Respondenterna talar därför om den balans som måste finnas mellan noggrannheten av riskbedömningen och det faktiska resultatet som följer undersökningen.

En ytterligare utmaning som framkommit genom den empiriska datainsamlingen är svårigheten att jämföra hållbara produkter mellan banker. Det blir därför en utmaning för investerare i att fatta medvetna val och i sin tur en problematik för bankerna i hur de lyckas skapa sig legitimitet för de fondportföljer som de erbjuder. Under intervjuerna talar respondenterna om att det idag

saknas någon standard som kan användas för att mäta hållbarhetsnivån, men att det är under utveckling.

När det kommer till möjligheter för banker att fatta hållbara investeringsbeslut är den ökade trenden för hållbara produkter, som tidigare nämnts som en anledning till varför bankerna arbetar med utveckling av dessa. Respondenterna beskriver att ju fler som efterfrågar hållbara fondportföljer och väljer att investera ansvarsfullt desto större andel hållbara alternativ kommer banken kunna erbjuda. Detta ger därför bankerna incitament till att skapa en medvetenhet genom rådgivning och marknadsföring av "gröna" alternativ.

Fortsättningsvis finner respondenterna goda möjligheter att påverka sina kunder och intressenter genom deras olika aktiviteter. Exempelvis i deras kreditgivning – där de kan ställa krav på att kredittagarna har utvecklade hållbarhetsmål, men också i investeringsprocessen – där flera exempel lyfts fram där bankerna kunnat förändra bolag i en alltmer positiv riktning. Ett intressant exempel på detta är hur krav ställts på läkemedelsindustrin i Indien för att minska sina föroreningar som ödelagt hela lokalsamhällen. Eftersom bankerna besitter rätten i att låna ut pengar och investera dem, så äger dem även rätten i att ha högre förväntningar i framtiden. Samtliga respondenter har uttryckt att det kommer att bli alltmer avgörande för företags existens att inkludera ett socialt- och miljöperspektiv och inte endast sträva efter att vara vinstmaximerande. Detta innebär att hållbarhetsarbetet leder till förbättringar även externt utanför bankens ramar. I bilaga 3 återfinns tabell 4, med en sammanställning av varför, hur och utmaningar och möjligheter med hållbarhetsarbetet, som bankernas respondenter presenterat.

6 Diskussion

I diskussionskapitlet diskuteras den tidigare presenterade analysen under kapitel 5. Syftet är att diskutera analysen för att placera den i ett kontextuellt sammanhang som besvarar uppsatsens forskningsfrågor som presenterats under kapitel 1. Författarna diskuterar de samband som finns mellan teorin och empirin.

Hållbarhet är ett komplext begrepp med flertalet olika definitioner, i den här studien har följande definition använts: *"En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov"* (Världskommissionen för miljö och utveckling, 1988, s. 57). Definitionen ger en förklaring till varför alla invånare på planeten behöver ta ansvar för att bromsa rådande klimatförändringar, för att inte äventyra kommande generationers levnadsvillkor. Det innebär således att svenska banker innehar ett minst lika stort ansvar som aktörer på andra marknader, i att bidra till en alltmer hållbar utveckling. Att vara en ansvarsfull bank som aktivt arbetar med hållbarhet betyder att banken försöker att se till att saker och ting blir utfört på rätt sätt. Emellertid är det svårt att definiera vad som är "rätt". Är det rätt att exkludera ett företag helt från investeringsverksamheten för att det har allt för stora koldioxidutsläpp? Eller ska banken istället inkludera företaget och ställa krav som i praktiken leder till att det miljöskadliga företaget förbättrar sina utsläpp? Detta kan komma att förklara Nordeas sämre utfall i Fair Finance Guides granskning. Granskningen bedömer endast huruvida bankerna exkluderar eller inte. Granskningen beaktar alltså inte det faktum att Nordea vill medverka till förbättringar. Företagen med stor negativ påverkan kommer alltid ha möjligheten att söka sig efter finansiering på annat håll och det kan då anses vara ett bättre alternativ att föra dialog med företaget för att påverka deras beteende för att på så sätt identifiera den faktiska orsaken till problemet. Det finns idag inget ramverk som gäller för hur alla svenska bankers arbetsprocesser kring hållbarhet ser ut. Däremot har bankerna som studerats åtagit sig ett ansvar och riktlinjer att arbeta utefter den dagen då de ingick i överenskommelser med andra aktörer på finansmarknaden, NGO:s och FN. I empiriavsnittet går det att läsa vilka frivilliga initiativ som bankerna ingått i och resultatet av att arbeta utefter riktlinjerna är att det ger incitament för bankerna till varför och hur de ska arbeta med hållbarhet i sina verksamheter. Det går att diskutera om initiativen är frivilliga, eller om det nästan blivit ett krav för banker att ansluta sig i någon form, för att inte mista marknadsandelar och förtroendet från intressenter. Eftersom banker enligt konkurrensverkets rapport (Konkurrensverket, 2018) står inför en förändrad konkurrens, där kunder har det lättare att byta bank – i och med digitaliseringen kan nu de flesta svenska banker erbjuda online-onboarding, vilket tillåter kunder att byta bank utan att besöka ett fysiskt kontor. Detta gör att initiativen och arbetet med hållbarhet extra viktigt, för att utmärka sig och skapa trovärdighet i sitt arbete, så att kunder väljer att stanna och för att locka till sig fler kunder.

Bankerna arbetar med hållbarhet i sin kreditgivning och i investeringsverksamheten för att intressenter som bland annat kunder kräver det, vilket förklaras genom intressentteorin som presenterats under teoriavsnittet. Det är å andra sidan inte den enda förklaringen till varför bankerna arbetar med hållbarhet. Bankerna arbetar givetvis med hållbarhet även ur eget intresse. Som berättades under en av intervjuerna så är det avgörande för bankernas framtida överlevnad att ligga i framkant vad gäller hållbarhetsarbetet. Därmed är bankerna vinstdrivande, men inte per definition vinstmaximerande, vilket innebär att hållbarhetsarbetet inte enbart sker för att vara hyggliga. Bankernas hållbarhetsarbete görs också för att minska sina egna risker. Detta eftersom bankerna kan förlora stora summor pengar i samband med kundförluster om skandaler uppmärksammas. Balansräkningen påverkas därutöver även av bankernas direkta påverkan, även om det genom intervjuerna beskrevs att den direkta påverkan ur hållbarhetssynpunkt inte var den mest betydande. En medarbetare som tar flyget till mötet, med möjlighet att närvara digitalt från distans, är en väldigt kostsam, men även onödig resa som kunnat undvikas genom förankrade resepolicyer. En förklaring till varför bankernas direkta påverkan är så liten i jämförelse med den indirekta påverkan är det faktum att det är lättare att kontrollera och styra. Samtliga banker som studerades har tydligt beskrivna resepolicyer som är öppna att läsa för allmänheten, men arbetar också aktivt för att se över pappersförbrukning, energianvändning i deras fastigheter och källsortering på kontoren. Hållbarhetsarbetet och de mål som bankerna har beskrivs dels i hållbarhetsredovisningen, men också i de separata hållbarhetsöversikterna.

En del av hållbarhetsarbetet handlar alltså om att marknadsföra sig själva som hållbara, vilket förklaras med begreppet Corporate branding. Samtliga undersökta bankers vision och mål är att skapa nöjda kunder och att vara pådrivande i den hållbara utvecklingen, något som på olika sätt förmedlas till kunderna. Här har bankerna valt lite olika sätt förmedla deras hållbarhetsarbete utåt för att skapa legitimitet. Legitimiteten är oerhört viktig för att utmärka sig i vilket kan förklaras genom legitimitetsteorin som presenterats under teoriavsnittet. Om bankerna inte lyckas skapa legitimitet och trovärdighet i sitt hållbarhetsarbete blir det lätt en tendens till diskussion om det i själva verket är green washing. Respondenterna i fallstudierna beskrev hur viktigt det är att ledning och styrelse inom banken är medvetna om det hållbarhetsansvar som banken har. Detta för att kulturen bland medarbetarna ska vara vägledande och motiverande till att vilja göra mer i den hållbara riktningen. Om bankens Corporate identity, det vill säga företagets "personlighet" utstrålar ett hållbarhetsansvar så beskrivs det hur kunskapen och förändringsintresset kan sprida sig till samhället i stort.

För att fortsätta diskussionen om hur banken kan påverka sina intressenter och kunder går det att diskutera för att pengar är det som styr världen. Det ekonomiska systemet som vi lever i bygger på att generera vinst, oavsett om det gäller en privatpersons bemödande om att öka fondmedlen i sina investeringar eller om det gäller företagets strävande att uppvisa goda resultat. Eftersom företag är i behov av finansiering från bankerna så äger banken även rätten att ställa krav på företagen att efterleva särskilda hållbarhetskriterier. Genom uppföljning av kredittagande företagen exempelvis inom en tre-årscykel innebär att nya hållbarhetsmål kan presenteras efterhand, för att därefter kontrolleras efter måluppfyllelse. Kontrollen genomför de studerade bankerna i olika mån beroende på komplexitet och en rad andra faktorer såsom bransch, geografisk placering och risk. Att bedöma och mäta hållbarhet är oerhört komplext och bankerna vill inte vara "miljöpoliser" då det är såväl tidskrävande och kostsamt att utreda företags miljöpåverkan på djupet. Av detta skäl nyttjar bankerna som studerats olika externa granskningsinstitut, däribland ISS Ethix, Sustanalytix och MSCI, för att bedöma företag inför investeringsbeslut eller kreditgivning. Det går dessutom att diskutera för att trovärdigheten är högre när bankerna fattar beslut utifrån oberoende granskarens undersökningar. Utöver externa data så använder bankerna interna verktyg för att säkerställa hållbarhetsnivån hos deras kunder. Bland annat genomför bankerna fältstudier för att möta företagschefer och skapa sig en verkligare bild av företagen som de investerar i, på plats. Att undersöka företagen på plats med egna ögon är en väsentligt effektiv metod. Stundtals behöver bankerna dock göra en bedömning huruvida resultatet av fältstudien faktiskt bidrar, eller om det är bättre att lägga resurserna på någon annan del av arbetet.

Hur djupt ska en hållbarhetsanalytiker undersöka ett företag? Och vad ska medarbetaren undersöka, ska hen undersöka ekologiskt fotavtryck eller mänskliga förhållanden? För att koppla det samman med problemformuleringen är det enormt svårt att avgränsa var bankernas ansvar ligger. Innebär ansvarsfullhet att endast undersöka sina egna kunder och investeringsenheters miljöpåverkan och risk? Eller innebär det att en bank är hållbar och ansvarsfull om de även undersöker leverantörer och underleverantörer? Det är väldigt komplexa frågor som går att diskutera i all oändlighet, men någonstans handlar det ändå om hur viktigt det är att bankerna börjat ta ett större samhällsansvar. Genom att bankerna spelar en större roll och därigenom ställer högre krav på arbetet att minska den direkta påverkan, samt utveckla metoder för att säkerställa en minskning av den indirekta påverkan så är finansmarknaden på god väg. Bankerna har goda möjligheter att driva på den hållbara utvecklingen genom att ta ansvar för pengaflödet, erbjuda hållbara lösningar och rådgöra sina kunder i deras investeringsbeslut.

Slutligen har dessutom diskussioner inletts med EU-kommissionen där bankerna har representanter, för att förenkla taxonomin där syftet är att bankerna och finanssektorn ska använda samma ord och termer för att klassificera nivån av hållbarhet. Det är nämligen idag en stor utmaning för privatpersoner att förvalta sina fondmedel på ett hållbart vis. Detta till följd av “djungeln” vad gäller klimatmärkningar och urval av SRI-fonder. Förenklingen skulle innebära att det blir lättare för intressenter att bedöma huruvida fondportföljer är hållbara eller inte och genomföra jämförelser mellan företag inom den svenska banksektorn. För att knyta an detta till SDG:erna finns till sist mål 17: *Partnerskap för de hållbara målen*, vilket avser samarbeten som är avgörande för att uppnå övriga uppsatta SDG:er. Den stundande hållbarhetstrenden som exploderat i samhället är skälet till att även svenska banker varit påtryckande i utvecklingen. Det är tillsammans med kunderna som bankerna kan fortsätta övergå till alltmer hållbara fondportföljer. Desto fler som investerar “grönt”, desto mer grönt utbud av fonder kommer vi att se i framtiden på fondmarknaden.

Tidigare studier inom ämnet som tillika undersökt företagsperspektivet har i stor omfattning kommit fram till liknande resultat vilket styrker denna studie. Svenska banker har däremot inte tidigare undersökts i samma utsträckning. Författarna anser att en generalisering är möjlig att tillämpa på andra svenska banker baserat på fallföretagens storlek och kunskap inom ämnet, samt för branschen de är verksamma inom. Studiens resultat har som tidigare forskning visat att det finns en tydlig koppling mellan bankernas hållbarhetsarbete och intressenternas påtryckningar. Fortsatta studier om bankernas hållbarhetsarbete och intressenternas förväntningar skulle gynna kunskapsbildningen. Utveckling av den kännedom som finns kring bankernas hållbarhetsarbete skulle leda till ökat intresse, liksom därför även en snabbare hållbarhetsomställning hos de svenska bankerna. I och med att bankerna och intressenterna bedöms ha ett tydligt samspel, blir studiens bidrag ett uppmärksammande av det forskningsgap som finns vad gäller bankernas möjligheter att arbeta för en hållbar utveckling. Banker har stora möjligheter att bidra till en hållbar utveckling och ju fler intressenter som kräver detta, desto mer hållbara lösningar kommer bankerna vilja utveckla.

7 Slutsatser

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur och varför stora och små banker i Sverige arbetar med hållbarhet, samt vilka utmaningar och möjligheter arbetet medför. I slutsatsen ämnar författarna att besvara studiens syfte genom att sammanfatta författarnas upptäckter och presentera slutsatserna i punktform för att koppla tillbaka till de tre frågeställningarna. Slutligen presenteras författarnas syn på framtida utveckling inom bankernas hållbarhetsarbete och förslag på vidare forskning.

7.1 Sammanfattande slutsatser

Varför?

Synen på vad som anses som hållbart varierar något mellan banker:

- Hållbarhet uppnås genom att helt och hållet exkludera företag som anses bryta mot de hållbarhetskriterier som banken definierat.
- Hållbarhet uppnås genom att inkludera företag som har miljöproblem, för att ha möjligheten att förändra och ställa krav på måluppfyllelse.
- Begreppet ansvarsfullhet bör istället användas, eftersom oavsett vilka beslut som fattas finns en negativ påverkan och banken kan endast se till att de upprätthåller största möjliga ansvar.

Samtliga banker beskriver att verksamhetens direkta miljöpåverkan är mindre i förhållande till den indirekta påverkan:

- Det är lättare att styra och kontrollera den direkta miljöpåverkan, detta eftersom den är kopplad till bankens interna verksamhet – såsom pappersförbrukning, energianvändning i fastigheter och transporter. Det kan lättare regleras genom resepolicy, övergång till mer digital kommunikation och genom att etablera en företagskultur som uppmuntrar medarbetare till att inkludera hållbarhetsperspektiv i affärsbeslut.
- Den indirekta miljöpåverkan är svårare att styra och kontrollera, detta eftersom den istället är kopplad till bankens “externa” verksamhet – som utlåning och investeringar i bolag. Det innebär svårigheter i att fullständigt kontrollera vad låntagare nyttjar lånet till, eller att se till att företagsenheten som investeringar görs i faktiskt når upp till hållbarhetskraven, för att inte nämna svårigheten att mäta klimatavtrycket av bankens affärsbeslut. Detta nämns därför som förklaring till varför det är extra viktigt för svenska banker att arbeta med framtagandet av analysverktyg och hållbara lösningar till kunder.

Det finns inte särskilda lagkrav som reglerar hur och varför banker ska arbeta med hållbarhet (frånsett redovisningslagen):

- I dagsläget finns det inte några lagkrav som tvingar banker till att arbeta på ett visst sätt vad gäller hållbarhet. Exempelvis finns inga svenska lagkrav som säger att banker inte får investera i företag som producerar vapen, bryter mot mänskliga rättigheter eller förstör miljön. Det är istället nationella/internationella initiativ som bankerna ingått i tillsammans med andra aktörer på marknaden och för att intressenter har förväntningar på att de ska arbeta för en bättre värld. Frågan att ställa sig är ifall initiativen är frivilliga, eller om det mer börjat likna ett underliggande krav för banker att ingå i någon form.

Med intressenternas högre förväntningar på bankernas ansvar för att bidra till den hållbara utvecklingen, måste de också följa riktlinjer som följer.

- Lagen om att större företag behöver presentera en särskild hållbarhetsredovisning skapar en transparens och öppenhet som är viktig för att intressenter ska kunna bedöma bankernas hållbarhetsarbete och fatta medvetna beslut. Det ger dessutom bankerna möjligheten att presentera och marknadsföra sitt miljöarbete för att bibehålla konkurrenskraft genom Corporate branding. För att bibehålla marknadsandelar är det viktigt att bankerna är lyhörda och ser vad intressenterna efterfrågar. Bankerna vill ta sitt samhällsansvar och kunna fortsätta attrahera medarbetare, kunder och investerare.

Hur?

Bankerna samlar in information om företag aktuella för kreditgivning eller där investeringar tänkt genomföras och informationen hämtas på olika sätt:

- Hur bankerna säkerställer att de lånar ut pengar till “rätt” företag och i sina investeringsbeslut använder de dels externa granskningsinstitut som ISS Ethix, Sustainalytics och MSCI. Granskarna erbjuder information som bidrar till att bankerna kan fatta bättre investeringsbeslut, till stöd av miljöinformation och riskbaserade analysverktyg.
- Det andra tillvägagångssättet till säkerställning beskriver bankerna är genom att själva samla in information om företagen. Det sker genom möten med företagsledare och fältstudier på plats för att exempelvis undersöka föroreningar och mänskliga arbetsförhållanden. Bankerna tar även del av företagets affärsplan och andra styrdokument som stöd för att fatta hållbara affärsbeslut.

Djupet av bankernas undersökning av företag varierar:

- Bankerna beskriver att det finns en rad olika faktorer som påverkar hur djupt de väljer att undersöka företagen som de investerar i eller ger lån till. Djupare undersökningar och miljöanalyser sker främst inom de branscher där det finns en uppenbar risk, eller där kreditbeloppet är högre. Bankerna beskriver sig inte som “miljöpoliser”, utan det handlar om att ta ett större ansvar eftersom klimatutvecklingen kräver det och för att minimera sin indirekta påverkan och risk. Följaktligen går det heller inte att analysera alla led i leverantörskedjan, utan bankernas mål är att ställa högre krav på företagen och att de i sin tur ställer krav på sina leverantörer.

Utmaningar och möjligheter?

Det finns utmaningar i att bedöma hållbarhetsnivå och jämföra fonder mellan banker:

- Bankerna beskriver att en av de stora utmaningarna i hållbarhetsarbetet kommer av svårigheten att bedöma hur hållbar en investering är och således även fondportföljen. Dessutom använder idag banker olika taxonomi runtom i Sverige för att beskriva hållbarhetsnivån och för att vägleda kunder till att fatta mer hållbara val vid placering av fondmedel. Olika taxonomi medför problematik för kunder kring hinder att jämföra alternativ mellan olika banker när det i själva verket behöver vara en enkel bedömning att kunna göra för att kunder ska välja de hållbara lösningarna.
- Här har bankerna representanter som lyfter frågorna i EU-kommissionen, för att utveckla en gemensam standard som ska förenkla arbetet och underlätta för kunderna.

Bankerna ser stora möjligheter att påverka omvärlden i hur de arbetar med hållbarhet:

- Svenska företag och privatkunder är alla i behov av pengar i det rådande ekonomiska systemet. Här spelar aktörerna på den svenska bankmarknaden en betydande roll då de hanterar pengaflödet och innehar ansvar för inlåning, utlåning och investeringar. Därför beskriver bankerna att de har stora möjligheter att påverka sina intressenter och leda dem till att arbeta för en mer hållbar värld genom att erbjuda hållbara lösningsalternativ. Erbjudandet görs dels genom att ställa höga krav vid utlåning på att företagen har kännedom för sina miljörisker och är medvetna kring hur verksamheten kan förbättras. Vid investeringsbeslut så har bankerna makten att exkludera miljöskadlig verksamhet, eller ställa krav på förändring i samband med en investering. Det erbjuds även klimatmärkta fonder, gröna bolån och listan blir allt längre ju fler år som går. Desto fler kunder som väljer att investera “grönt”, desto snabbare kommer bankernas omställning till gröna obligationer att bli.

7.2 Vad är framtida utveckling i bankernas hållbarhetsarbete?

Efterfrågan på hållbara lösningar ökar allt eftersom och på grund av detta ligger mycket av bankernas framtida utvecklingspotential i att erbjuda mer hållbara produkter i linje med sådant som redan erbjuds idag; gröna bolån, gröna företagslån och klimatmärkta fonder. Ett grundläggande mål för alla banker är att ha nöjda kunder och ju fler som efterfrågar den typen av produkter, desto mer kommer att utvecklas. Bankerna kommer att fortsätta arbeta med att ta fram analysverktyg som kan underlätta investeringsbeslut och processer vid kreditgivning. För att bidra till en hållbar utveckling behöver bankerna kunna erbjuda lägre räntor eller kompensation för de som väljer att investera i hållbara produkter och som ändrar sina verksamheter till det bättre. I och med detta behöver medarbetarna ha tydliga ramverk och stöd för hur arbetet ska gå till med att säkerställa att företagen håller sina uttalanden. Nästa steg i bankernas hållbarhetsarbete blir att öka sin flexibilitet för att kunna hantera plötsliga miljöförändringar. Bankerna kan ta ett större ansvar vid exempelvis den extrema torka som rådde under sommaren 2018 i Sverige, där de väljer att erbjuda tillfälliga lån med särskilda “kris”-villkor, till lantbrukare så de kan köpa in foder till sina djur och slippa nödslakt. Efter studien gör författarna en bedömning att banker i Sveriges utveckling vad gäller arbete med hållbarhet skulle gynnas av ett ökat samarbete, då detta skulle kunna leda till att det blir lättare att göra jämförelser sinns emellan. Det skulle innebära att deras kommunikation av bankens klimatpåverkan skulle kunna bli mer transparent. Det innebär en positiv utveckling, eftersom bankerna idag är bättre på att lyfta fram de positiva effekterna av verksamheten, men inte lika duktiga på att presentera de negativa aspekterna.

7.3 Förslag på vidare forskning

Förslag till vidare forskning är att undersöka hur tillväxten ser ut för hållbara fonder i jämförelse med traditionella fonder genom att analysera utvecklingen historiskt, med hjälp av en kvantitativ forskningsmetod. Att studera utvecklingen kan bidra till forskningsområdet genom att undersöka ifall det finns ett högre ekonomiskt värde (utöver ett miljömässigt och socialt mervärde) för privatpersoner att placera sina fondmedel i hållbara fondportföljer.

Källförteckning

Vetenskapliga artiklar

Balmer, J.M.T. (2001). Corporate identity, corporate branding and corporate marketing - Seeing through the fog. *European Journal of Marketing*. Vol. 35 (¾). ss. 248–291. DOI: 10.1108/03090560110694763.

Carpenter, V. L., & Feroz, E.H. (2001). Institutional theory and accounting rule choice: an analysis of four US state governments' decisions to adopt generally accepted accounting principles. *Accounting, organizations and society*. Vol. 20 (1), ss. 565–596. DOI: 10.1016/S0361-3682(00)00038-6.

Carroll, Archie & Näsi, Juha. (2002). Understanding Stakeholder Thinking: Themes from a Finnish Conference. *Business Ethics: A European Review*. 6. 46 - 51. DOI: 10.1111/1467-8608.00047.

Climent, F. (2018). Ethical Versus Conventional Banking: A Case Study. *Sustainability*. Vol. 10 (7). s 2152. DOI: 10.3390/su10072152.

Dahl, R. (2010). Green Washing: Do you know what you're buying? *Environmental Health Perspective*. Vol. 118 (6). ss. A246-A252. DOI: 10.1289/ehp.118-a246.

Hahn, R. & Lülfs, R. (2014). Legitimizing negative aspects in GRI-oriented sustainability reporting: A qualitative analysis of corporate disclosure strategies. *Journal of Business Ethics*. Vol. 123 (3). ss 401–402. DOI: 10.1007/s10551-013-1801-4.

Hatch, M.J., & Schultz, M. (2001). Are the strategic stars aligned for your corporate brand? *Harvard Business Review*. Vol. 79 (2) ss. 128–134. ISSN: 0017-8012.

Hatch, M.J., & Schultz, M. (2003). Bringing the corporation into corporate branding. *European Journal of Marketing*. Vol. 37 (7/8). ss. 1041–1064. DOI: 10.1108/03090560310477654.

Kempf, A., & Osthoff, P. (2008). SRI Funds: Nomen est Omen. *Journal of Business Finance & Accounting*. Vol. 35 (9) & (10). ss. 1276–1294. DOI: 10/1111/j.1468-5957.2008.02107.x

Midttun, A., Gautesen, K. & Gjølberg, M. (2006). The political economy of CSR in Western Europe. *The International Journal of Business in Society*. Vol. 6. (4). ss. 369–385. DOI: 10.1108/14720700610689496.

Parguel, B., Benoît-Moreau, F., & Larceneux, F. (2011). How Sustainability Ratings Might Deter 'Greenwashing': A Closer Look at Ethical Corporate Communication. *Journal of Business Ethics*. Vol. 102 (1). ss 15–28. DOI: 10.1007/s10551-011-0901-2.

Sarango-Lalangui, P., Santos, J.L.S. & Hormiga, E. (2018). The Development of Sustainable Entrepreneurship Research Field. *Sustainability*. Vol. 10 (6). ss. 6–40. DOI: 10.3390/su10062005.

Şchioupoiu, B.A. & Popa, I. (2013). Legitimacy Theory. *Encyclopedia of Corporate Social Responsibility*. Editors Samuel O. Idowu, Nicholas Capaldi, Liangrong Zu, Ananda das Gupta, Springer- Verlag Berlin Heidelberg, ss.1579–1584. ISBN: 978-3-642-28035-1.

Suchman, M. (1995). Managing Legitimacy: Strategic and Institutional Approaches. *Academy of Management Review*. Vol. 20 (3). ss. 571-610. DOI: 10.2307/258788.

Weber, O., Diaz, M. & Schwegler, R. (2014). Corporate Social Responsibility of the Financial Sector – Strengths, Weaknesses and the Impact on Sustainable Development. *Sustainable Development*. Vol. 22. ss. 321-335. DOI: 10.1002/sd.1543.

Yardley, L. (2000). Dilemmas in qualitative health research. *Psychology and Health*. Vol. 15 (2). ss 215-228. DOI: 10.1080/08870440008400302.

Böcker

Ammenberg, J. (2012). *Miljömanagement: Miljö- och hållbarhetsarbete i organisationer och andra organisationer*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Stockholm: Liber AB.

Hatch, M. J., & Schultz, M. (2008). *Taking brand initiative: How companies can align strategy, culture and identity through corporate branding*. San Francisco: Jossey-Bass.

Hägerhäll, B., (red.). (1988). *Vår gemensamma framtid*. 1 uppl (2). Stockholm: Prisma.

Jeucken, M. (2004) *Sustainability in finance: banking on the planet*. Eburon: Delft.

Landström, H & Löwegren, M. (2014). *Entreprenörskap och företagsutveckling – Från idé till verklighet*. Upplaga 1:6. Lund, Studentlitteratur AB.

Saunders, M.N.K., Lewis, P. & Thornhill, A. (2009). *Research methods for business students*. 5 uppl. New York: Prentice Hall.

Rapporter

Axelsson, A., Friström, A., & König, J., 2018, *Lägg om växeln*. Fair Finance Guide
Tillgänglig: (<https://fairfinanceguide.se/media/494515/!%C3%A4gg-om-v%C3%A4xeln.pdf>)
[Hämtad 2019-04-02]

Finansinspektionen (2015). *Miljö- och hållbarhetsperspektivet i kreditgivningen till företag*.
dnr 15-14755.
(https://www.fi.se/contentassets/3dcce69634c749cbac3109cd60ce1dc8/hallbar_kredit.pdf)
[2018-12-10]

Konkurrensverket (2018). *Konkurrensen i Sverige 2018*. Kapitel 9: Bankmarknaden. Rapport
2018:1. (http://www.konkurrensverket.se/globalassets/publikationer/rapporter/rapport_2018-1_kap9-bankmarknaden.pdf)

Regeringen, *Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy*. Tillgänglig:
(<https://www.regeringen.se/contentassets/c6d343c8bb6f46e3ba7944fe1ea073e3/foretagens-rapportering-om-hallbarhet-och-mangfaldspolicy-ds-201445>) [Hämtad 2019-03-29]

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Elanders Gotab.

Avhandlingar

Ljungdahl, F. (1999). *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag - praxis, begrepp, orsaker*. Diss. Lund Universitet. Lund University Press.

Webbsidor och digitala tidningsartiklar

Adec Innovations ESG Solutions (2019). *What is ESG?* Tillgänglig: (<https://www.esg.adec-innovations.com/about-us/faqs/what-is-esg/>) [Hämtad 2019-04-01]

Aktuell Hållbarhet (2018). *Finansbranschen måste ta ansvar för klimatmålen*. Tillgänglig:
(<https://www.aktuellhallbarhet.se/finansbranschenmaste-ta-ansvar-for-klimatmalen/>) [Hämtad 2018-12-10]

Climate Action 100+ (2019). *Climate Investors Driving Business Transition*. Tillgänglig:
(<http://www.climateaction100.org/>) [Hämtad 2019-04-17]

Datainspektionen (2019). *Dataskyddsförordningen (GDPR)*. Tillgänglig:
(<https://www.datainspektionen.se/lagar--regler/dataskyddsförordningen/>) [Hämtad 2019-04-03]

Dagens industri (2018). *Stort sug efter hållbara fonder – "en megatrend"*. Tillgänglig
(<https://www.di.se/nyheter/stort-sug-efter-hallbara-fonder-en-megatrend/>) [Hämtad 2019-05-07]

Ekobanken (2019). *Om Ekobanken*. Tillgänglig: (<https://www.ekobanken.se/om-ekobanken/>) [Hämtad 2019-04-05]

Equator Principles (2019). *The Equator Principles*. Tillgänglig: (<https://equator-principles.com/about/>) [Hämtad 2019-03-29]

Fair Finance Sweden (2018). *Bottenbetyg till svenska banker*. Tillgänglig: (<https://fairfinanceguide.se/nyheter/2018/bottenbetyg-till-svenska-banker/>) [Hämtad 2018-12-29]

Finansinspektionen (2019).

- *Om finansinspektionen*. Tillgänglig: (<https://www.fi.se/sv/om-fi/>) [Hämtad 2019-03-28]
- *EU-sanktioner*. Tillgänglig: (<https://www.fi.se/sv/bank/penningtvatt/eu-sanktioner/>) [Hämtad 2019-03-28]
- *Kundkännedom*. Tillgängligt: (<https://www.fi.se/penningtvatt-kundkannedom#fk>) [2019-04-17]

FN-förbundets webbredaktör (2012-08-27). *FN & hållbar utveckling, Rio+20*. Tillgänglig: (<https://archive.li/20151209065652/http://www.fn.se/hallbarutveckling>) [Hämtad 2018-12-29]

Fondbolagens förening (2019). *SRI*. Tillgänglig: (https://www.fondbolagen.se/fakta_index/ordlista/#s) [2019-05-07]

Fondmarknaden (2019). *Årets fonder*. Tillgänglig: (<https://www.fondmarknaden.se/aretsfonder2018.aspx>) [2019-04-05]

Fondkollen (2018).

- *Därför är fonder en sparform som passar de flesta*. Tillgänglig: (<https://fondkollen.se/smarta-verktyg/varfor-fonder/>) [Hämtad 2018-12-07]
- *SRI-fonder, etikfonder och hållbarhetsfonder*. Tillgänglig: (<https://fondkollen.se/fakta-om-fonder/erik-och-hallbarhet/>) [Hämtad 2018-12-07]

Financial Times Lexicon (2019). *Definition of ESG*. Tillgänglig: (<http://lexicon.ft.com/Term?term=ESG>) [Hämtad 2019-04-01]

Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) (UÅ). *Hållbarhetsrapportering enligt ÅRL*. Tillgänglig (<https://www.far.se/faq/hallbarhetsredovisning/>) [Hämtad 2019-03-28]

Global Compact (2019). *Who are we*. Tillgänglig: (<https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission>) [Hämtad 2019-03-29]

Global Impact Investing Network (GIIN) (2019). *What you need to know about Impact Investing*. Tillgänglig: (<https://thegiin.org/impact-investing/need-to-know/#what-is-impact-investing>) [2019-04-23]

Global Reporting Initiative (GRI) (2019). *About GRI*. Tillgänglig: (<https://www.globalreporting.org/information/about-gri/Pages/default.aspx>) [Hämtad 2019-05-09]

Investopedia (2019). *Due diligence*. Tillgänglig: (<https://www.investopedia.com/terms/d/duediligence.asp>) [Hämtad 2019-04-02]

KNTNT (2017). *Vad är content marketing?* Tillgänglig: (<https://www.kntnt.se/vad-ar-content-marketing/15651>) [Hämtad 2019-04-17]

Konsumenternas (2019). *Banksekretess*. Tillgänglig: (<https://www.konsumenternas.se/betala/fakta/banksekretess>) [Hämtad 2019-04-03]

Lunds universitet (2018). *Vad är hållbarhet?* Tillgänglig: (<https://www.hallbarhet.lu.se/om-hallbarhetsforum/vad-ar-hallbarhet>) [Hämtad 2019-04-02]

Metro (2018). *Hållbarhet en stark fondtrend - så gör du*. Tillgänglig: (<https://www.metro.se/artikel/h%C3%A5llbarhet-en-stark-fondtrend-s%C3%A5-g%C3%B6r-du-xt>) Hämtad 2018-12-29]

Nordea (2019).

- *Gröna företagslån*. Tillgängligt: (<https://www.nordea.se/foretag/produkter/finansiera/grona-foretagslan.html#tab=Process>) [Hämtad 2019-04-02]
- *Nordea i korthet*. Tillgängligt: (<https://www.nordea.com/sv/om-nordea/vilka-vi-ar/Nordea-i-korthet/>) [Hämtad 2019-04-05]
- *Nordeas års- och hållbarhetsredovisning 2018*. Tillgänglig: (<https://www.nordea.com/Images/33-304788/%C3%85rsredovisning%20Nordea%20Bank%20Abp%202018.pdf>) [Hämtad 2019-04-08]
- *Syfte och värderingar*. Tillgängligt: (<https://www.nordea.com/sv/om-nordea/vilka-vi-ar/vaerderingar/>) [Hämtad 2019-04-05]

Polisen (2019). *Penningtvätt - polisens arbete*. Tillgänglig: (<https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/penningtvatt/>) [Hämtad 2019-03-29]

Principles for Responsible Investment (2019). *About the PRI*. Tillgänglig: (<https://www.unpri.org/pri/about-the-pri>) [Hämtad 2019-03-29]

Regeringen (2016; 2019).

- *Lagstiftning för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.* Tillgänglig: (<https://www.regeringen.se/artiklar/2017/09/lagstiftning--for-bekampning-av-penningtvatt-och-finansiering-av-terrorism/>) [Hämtad 2019-03-29]
- *Nu ställer vi krav på hållbarhet för företag.* Tillgänglig: (<https://www.regeringen.se/debattartiklar/2016/05/nu-staller-vi-krav-pa-hallbarhet-for-foretag/>) [Hämtad 2019-03-29]
- *Parisavtalet.* Tillgängligt: (<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/parisavtalet/>) [Hämtad 2019-04-02]
- *Sanktioner mot terrorism.* Tillgänglig: (<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/utrikes--och-sakerhetspolitik/sanktioner/sanktioner-mot-terrorism/>) [Hämtad 2019-03-28]

Robert Eccles, Ioannis Ioannou & George Serafeim (2012). *Is sustainability now the key to corporate success?*. Guardian Professional Network, The Guardian. Tillgänglig: (<https://www.theguardian.com/sustainable-business/sustainability-key-corporate-success>) [Hämtad 2018-12-17]

Sasja Beslik (2019). *An Open Letter to Greta Thunberg from a Gen-X Investment Banker (and a Plea for Working Together)*. Medium Environment. Tillgänglig: (<https://medium.com/@sasjasocial/an-open-letter-to-greta-thunberg-from-a-gen-x-investment-banker-and-a-plea-for-working-together-d3b299e5df73?sk=315e57a9bad5e5e31de312663e1dfed6>) [Hämtad 2019-04-02]

Svenska Bankföreningen (2018).

- *Hållbarhet i kreditgivning.* Tillgänglig: (<https://www.swedishbankers.se/fraagor-vi-arbetar-med/haallbarhet/haallbarhet-i-kreditgivning/>) [Hämtad 2019-03-28]
- *Lagar för bankverksamhet.* Tillgänglig: (<https://www.swedishbankers.se/fakta-och-rapporter/svensk-bankmarknad/lagar-foer-bankverksamhet/>) [Hämtad 2019-03-28]
- *Penningtvättslagen i Sverige.* Tillgänglig: (<https://www.swedishbankers.se/foer-bankkunder/penningtvaett/penningtvaettslagen-i-sverige/>) [Hämtad 2019-03-29]

Swedbank (2019).

- *Om oss - organisation*. Tillgänglig: (<https://swedbank.com/sv/om-swedbank/organisation.html>) [2019-04-05]
- *Swedbank i samhället*. Tillgängligt: (<https://www.swedbank.se/om-oss/swedbank-i-samhallet.html>) [2019-04-05]
- *Swedbanks års- och hållbarhetsredovisning 2018*. Tillgänglig: (<https://online.swedbank.se/ConditionsEarchive/download?bankid=1111&id=WEBDOC-PRODE29146089>) [Hämtad 2019-04-08]

TCFD (2019). *About the Task Force*. Tillgängligt: (<https://www.fsb-tcf.org/about/>) [Hämtad 2019-04-08]

UN (2015; 2019).

- *We Are the First Generation that Can End Poverty, the Last that Can End Climate Change*, Secretary-General Stresses at University Ceremony. Tillgänglig: (<https://www.un.org/press/en/2015/sgsm16800.doc.htm>) [Hämtad 2019-05-08]
- *Sustainable Development Goals*. Tillgänglig: (<https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>) [Hämtad 2019-05-08]

UNEP Finance Initiative (2019). *About United Nations Environment Programme - Finance initiative*. Tillgänglig: (<https://www.unepfi.org/about/>) [Hämtad 2019-03-29]

Vetenskapsrådet (2019). *Att forska etiskt*. Tillgänglig: (<https://www.vr.se/utlysningar-och-beslut/villkor-for-bidrag/att-forska-etiskt.html>) [Hämtad 2019-04-03]

VMUN (2019). *Position Paper Guide*. Tillgänglig: (<https://vmun.com/writing-position-paper-model-united-nations/>). [Hämtad 2019-05-07]

Icke publicerat material

Anonymiserad anställd, Svenska Bankföreningen. E-mail (2019-03-28)

Flock Åhlander, M., *Ekonomi- och hållbarhetschef*, Ekobanken. Telefonintervju (2019-04-11)

Nilsson, F. *Sustainability Expert*, Nordea. Personlig intervju (2019-04-23)

Nilzén, F. *Hållbarhetschef*, Swedbank. Personlig intervju (2019-05-03)

Bilagor

Bilaga 1. Intervjuguide banker

Intervjuguide

XX XXX 2019 / KL. XX:XX / XXXX INTERVJU

Deltagare

Stina Sköld, Edward Svensson & XXXXX XXXXXXXXX

Sekretess

- *Är det OK att intervjun spelas in för att säkerställa riktig transkribering?*
- *Den muntliga informationen i intervjumaterialet tillhandahålls endast av deltagarna av denna intervju och hanteras i enlighet med GDPR.*
- *Önskas respondentvalidering av transkribering innan informationen presenteras i rapporten kan detta skickas per e-mail till respondenten efter transkribering som utförs inom 24 timmar för att säkerställa reliabilitet och validitet.*
- *Uppsatsen publiceras vid kursens slut på uppsatsdatabasen Epsilon.*

Agenda

Bakgrundsfrågor

1. Inom vilken enhet på banken arbetar du?
2. Vad är din roll och hur ser arbetet ut? Hur länge har du arbetat med det du gör idag?
3. Hur många anställda är ni på banken som arbetar med hållbara investeringar?
4. Hur skulle du beskriva en vanlig arbetsdag?

Lagkrav och initiativ

5. Vilka lagar och regler är det som styr och motiverar er till att arbeta med hållbarhet?
6. Banken har skrivit under en rad överenskommelser ("initiativ") och hur styr det hållbarhetsarbetet?
7. Är det någon särskild global eller nationell överenskommelse som är extra viktig för banken när det kommer till att arbeta för en hållbar utveckling?
8. Ger "hållbarhetsinitiativet" motiv till att arbeta mer med hållbarhet än vad som är krav? Om JA - Varför arbetar banken mer med hållbarhetsarbete än vad som är lagstadgat? Är det en del av företagets marknadsföring? Corporate branding?

Hållbara investeringar

9. Anser du att det är viktigt att beakta miljö- och hållbarhetsaspekter vid investeringar?
10. Hur går det praktiska arbetet till för att övergå till mer hållbara investeringar?
11. Vilka parametervärden arbetar banken med för att "gallra bort" företag med skadlig miljöverksamhet?
12. Hur säkerställer ni att banken investerar på ett hållbart sätt? Fältstudier?
13. Hur djupt anser du att banken ska undersöka ett företags miljöpåverkan innan banken investerar i bolaget?
14. Finns det intressekonflikter inom banken när det kommer till att investeringar ska göras i hållbara företag? Konventionella investeringar v.s. hållbara investeringar?
15. Vilka möjligheter, respektive utmaningar finner du i att uppfylla intressenternas krav och förväntningar på hållbara investeringar?

Hållbarhetsredovisning

16. Hur länge har ni hållbarhetsrapporterat?
17. Hur är hållbarhetsredovisningen förankrad i er faktiska verksamhet?
18. Vem bär ansvaret för rapporten, innehållet och dess utformning?

Framtida miljö- och hållbarhetsarbete

19. Hur tror du banken kommer att fortsätta arbeta med hållbara investeringar? Vad tror du är nästa steg? I vilken riktning går utvecklingen?

Transkribering

Kommer att utföras inom 24 timmar efter intervjuens avslut.

Respondentvalidering

Det är möjligt för respondenten att få validera insamlat data för att säkerställa att informationen är riktig innan publicering.

Bilaga 2. Respondenternas roll och arbetsuppgifter

Nordea

Felix arbetar som *Sustainability Expert* på Nordeas avdelning som heter Group Sustainable Finance och har gjort det sedan 4 år tillbaka (pers. med. Nilsson, 2019). Arbetsuppgifterna beskrivs som varierande och innefattar dels arbete kring hållbarhetsanalys av investeringar, kundmöten och föreläsningar i syfte att berätta om bankens hållbarhetsarbete. Avdelningen tillhör organisationsstrukturens övre delar där respondentens chef rapporterar till ledningsgruppen, som i sin tur är beslutsfattande. En del av arbetsuppgifterna innebär därför att lägga fram utvecklingsförslag till bankens hållbarhetskommitté, vilka kan fatta vissa beslut, men det finns även särskilda beslut som behöver fattas av affärsetik- och värderingskommittén där Nordeas VD, Casper Von Koskull är ordförande. Det är den sistnämnda kommittén som har mandat att fatta beslut om ändringar i hållbarhetspolicys eller upprätta ett "position paper" på exempelvis klimatfrågan eller mänskliga rättigheter. Inom Group Sustainable Finance, gruppen för hållbara investeringar och de på HR-avdelningen som arbetar med frågor som rör jämlikhet, så är det ungefär 40 anställda totalt.

Swedbank

Fredrik Nilzén har under tidigare anställningar haft arbetsuppgifter som driver hållbarhetsfrågor och sedan två år tillbaka arbetar Fredrik inom Swedbank som Chef Group Sustainability (pers. med. Nilzén, 2019). Fredriks arbete handlar om att motivera de anställda inom banken i att våga ta hållbara beslut, anställda som annars är trygga i sitt rutinmässiga arbete och där de har en tydligt definierad bild av vad bank är (ibid.). Mycket handlar alltså om att missionera ut den "nya berättelsen" och att få samtliga anställda att förstå att det fortfarande är avkastningen som det handlar om, men vägen till värdeskapande ser väldigt annorlunda ut än den gjort tidigare och det kräver att hållbarhetsperspektivet inkluderas. Fredrik träffar också olika företagskunder, deras chefer och styrelse, vilket vi kommer in på djupare i undersavsnitten som följer.

Ekobanken

Maria har arbetat inom Ekobanken sedan år 2007 och har sedan sju år tillbaka haft rollen som ekonomi- och hållbarhetschef (pers. med. Flock Åhlander, 2019). Maria har även HR-ansvar vilket är en tjänst som omfattar många delar, dels rekrytering och sjukfrånvaro, men Maria har även ansvar för att exempelvis följa upp nyckeltal. Maria sitter även med i kreditkommittén. Marias tidigare tjänst vid Ekobanken har inneburit hantering och handläggning av lån och hon menar att detta är en viktig aspekt inom en mindre bank för att begripa helheten och att ha förståelse för kundernas intresse. Maria förklarar att bankens småskalighet gör att alla medarbetare, oavsett position, får väldigt varierande arbetsuppgifter.

Bilaga 3. Sammanställningstabell

Tabell 4. Sammanställning av banker; varför, hur och utmaningar/möjligheter

Banker:	Nordea	Swedbank	Ekobanken
Varför?	▪ Initiativ TCFD, PRI, CDP, EP, UNEP FI ▪ ESG ▪ Intressenter ▪ Legitimitet ▪ Konkurrens ▪ Medarbetare ▪ Stor indirekt påverkan ▪ Ansvarsfullhet = hållbarhet	▪ Initiativ TCFD, Global Compact, PRI, CDP ▪ SDG ▪ Intressenter ▪ Legitimitet ▪ Konkurrens ▪ Stor indirekt påverkan ▪ Påverka företagskunder ▪ Hållbarhet = framtiden	▪ Initiativ GABV, Sustainable Banking ▪ Affärsidé ▪ Intressenter ▪ Legitimitet ▪ Konkurrens ▪ Medlemmar ställer krav
Hur?	▪ Fältstudier ▪ Extern granskning ▪ Inkludera för förändring ▪ Gröna bo- & billån ▪ Nordea starsfonder ▪ FN:s principer för responsible banking ▪ Hållbarhetsöversikt ▪ Hållbarhetsredov. ▪ Håller i föredrag ▪ Resepolicy	▪ Fältstudier ▪ Extern granskning ▪ ISO 14001 ▪ Föreläsningar på skolor ▪ Swedbank Robur ▪ Gröna obligationer ▪ Delta i valberedningar av styrelseledamöter ▪ Hållbarhetsöversikt ▪ Hållbarhetsredov. ▪ Resepolicy ▪ Integration, rådgivning och transparens	▪ Fältstudier ▪ Granskning av affärsplan ▪ Möten med företagsledare ▪ Exkludera skadliga företag ▪ Seminarier under Almedalsveckan ▪ Hållbarhetsredov. ▪ Resepolicy ▪ Transparens, ömsesidighet och påverkan
Utmaningar/Möjligheter:	▪ Även presentera negativa effekter ▪ Svårighet i att mäta hållbarhetsnivå ▪ Tidskrävande att genomföra djupa analyser av företag, input = output ▪ Utveckla standarder, "taxonomi"	▪ Flexibilitet i arbetsprocesser ▪ Svårighet i att mäta hållbarhetsnivå ▪ Skapa sig en förståelse för framtiden ▪ Ekonomiska värden måste värderas, omställning kan inte gå för snabbt	▪ Fortsätta vara personliga vid tillväxt ▪ Begränsade resurser till analys av företag ▪ Transparenta med vilka företag som finansieras = skapar ett nätverk